

ANIMOTION

Festivalul European de Animație: o primă ediție, un dar pentru copiii mari care n-au uitat să se joace.

CITIȚI REPORTAJUL DIN » PAGINA 5

PRIMUL MAGAZIN CULTURAL DIN ROMÂNIA » APARE SÎMBĂTA » EDIȚIA DE IAȘI » WWW.SUPLIMENT.POLIROM.RO

Suplimentul DE CULTURĂ

NR. 136 » 14 – 20 iulie 2007 » Săptăminal realizat de Editura Polirom și „Ziarul de Iași” » supliment@polirom.ro

SUPLIMENTUL DE CARTE

șerban foarte ion barbu
UN MIRE FĂRĂ CĂPĂȚII

DETALII ÎN » PAGINILE 8-9

Povestea calfelor călătoare

Veronica D. Niculescu

Expoziția „Cafele călătoare” de la Sibiu ilustrează tradiția tinerilor dulgheri, tîmplari, zidari, pietrari, sculptori și este însoțită de demonstrațiile practice ale calfelor. Conform tradiției, cafele pleacă de acasă pentru trei ani și o zi, pentru a dobîndi experiență profesională și de viață.

ÎN » PAGINA 6

Ferește-te de vorbele cele blestamate!

Bogdan-Alexandru Stănescu

Romanul *Cîntec de leagăn* al lui Palahniuk este, printre altele, o teză despre putere. Și despre cum puterea naște și cere și mai multă putere.

ÎN » PAGINILE 10-11

CEA MAI MARE EXPOZIȚIE DEDICATĂ COMUNISMULUI

Domnilor nostalgici, cu ură...

Am fost un privilegiat al comunismului, nu mi-a lipsit mai nimic. Cu această amintire m-am dus sîmbăta trecută la expoziția „Comunismul în România, 1945-1989”, inaugurată la Muzeul Național de Istorie a României. Am plecat de acolo cu un sentiment de

revoltă față de toți cei convingși de geniul lui Ceaușescu, cu o senzație de indignare față de colegii de generație mai bine branduiți care mai cred în mirajul comunismului.

UN REPORTAJ DE R. CHIRUȚĂ ÎN » PAGINA 3

EXCLUSIV ONLINE!

INTERVIU CU TERESA ORLOWSKI, REALIZAT DE MARIUS BABIAS

www.supliment.polirom.ro

Poloneza născută în 1953 la Wrocław, Teresa Orłowski, a turnat la 28 de ani primul său film porno (Foxy Lady). În 1982 a înființat la Hanovra firma de producție VTO (Verlag Teresa Orłowski) și a investit 15 milioane de euro în două studiouri de mărime considerabilă, un laborator de procesare și spații de depozitare. Cu 15-20 de producții video anual, cinci reviste, canalul porno Adult Channel și jocuri pe calculator, firma era considerată lider în domeniu în Europa. La finele anilor '90 a venit declinul economic. Teresa Orłowski a rămas o icoană porno cu statut de cult.

Un guvern liberal de stînga

Unul dintre punctele forte ale guvernelor conduse de Călin Popescu-Tăriceanu a fost ceea ce s-ar putea numi lupta, nu numai la nivel formal, împotriva economiei subterane, prin diverse măsuri care chiar au avut un anumit efect, începînd, bineînțeles, cu cota unică de impozitare. Acțiuni care, oricît s-ar spune, au venit ca o mînușă pentru un cabinet liberal, mai ales privind liberalismul dintr-o perspectivă modernă.

„Cazul” creșterii anunțate a pensiilor, care a inflamat vara politică și pe care s-au bătut și se bat încă, pentru a-și asigura paternitatea lui, P.N.L. și P.S.D., ba chiar și P.C., nu este, prin definiție, un act liberal. Nu spun că liberalii n-au dreptul, ba chiar obligația de a-și asuma o asemenea măsură, mai ales atunci cînd situația pensionarilor e atât de dramatică precum în România. Însă de la a și-o asuma pînă la a o trîmbițare perpetuu, ca pe-o mare realizare liberală, e o cale ce n-ar fi trebuit parcursă de un guvern de asemenea coloratură politică. Pentru că această trîmbițare exagerată nu dovedește altceva decît o disperare electorală, o derută ce pare să-i împingă pe liberali să caute sprijin în alegeri din partea unui segment de votanți care nu le-a aparținut nicînd.

Mai grav este însă că, prinși în aceeași disperare, liberalii apelează la un populism ieftin care e foarte posibil să-i coste serios tocmai în rîndurile electoratului fidel, unul prin definiție mai bine informat și atent la ceea ce oferă „piața” politico-economică. În ultimele două săptămîni, ministrul

CIRCUl NOSTRU VĂ PREZINTĂ:

Lucian Dan TEODOROVICI

Economiei și Finanțelor, Varujan Vosganian, a subliniat ori de cîte ori a avut ocazia că preconizata majorare a pensiilor nu-i va costa pe salariați, nu va aduce noi taxe pentru ei. Ceea ce, la o primă impresie superficială, e de bine. Dacă angajații nu suferă, iar pensiile cresc, e perfect, n-avem nici o proble-

» Prin măsura luată, dincolo de efectele în rîndurile electoratului fidel, guvernul liberal a făcut și un prim pas hotărît spre a-i obliga pe cei cu profesii liberale și nu numai să redescopere metode mai vechi sau să inventeze altele noi pentru a-și feri banii de lăcomia statului. Prin urmare, e greu de crezut că, din zona asta, vor veni suficienți bani la buget pentru a acoperi măcar o parte din necesarul pentru creșterea pensiilor.

mă, bravo guvernanților că au găsit alte soluții.

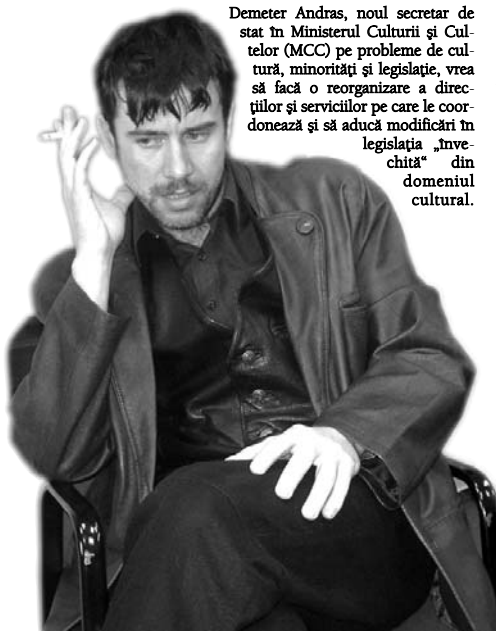
Printre acele alte soluții însă, una mai puțin discutată, strecurîndu-se cumva prin spatele declarațiilor populiste, este cuprinsă tocmai în legea pensiilor. Iar ea vizează introducerea contribuțiilor de asigurări sociale (C.A.S.), pe 9,5% din venitul brut, pentru profesii liberale, drepturi de autor, prestări servicii etc. Sigur că, pentru publicul larg, impozitarea suplimentară a contabililor, a avocaților, a celor care cîștigă din drepturi de autor și așa mai departe nu e o problemă. La nivelul percepției largi, aceste categorii de cetățeni „au de unde să plătească”, deci nu contează că soluțiile au fost găsite tocmai acolo. Iar Varujan Vosganian și întregul guvern susținător al acestei măsuri nu au mințit: într-adevăr, taxele pe salariile propriu-zise nu cresc. Și dacă totuși și unii salariați vor fi afectați, asta se va întîmpla numai în cazul celor cu venituri foarte mari, care obțineau bani și din diverse forme de remunerare suplimentară.

Pentru P.N.L. însă, măsura reprezintă o abdicare serioasă de la principiile liberale. După ce au pierdut susținere, din cauza neputinței de a-și gestiona imaginea, din toate zonele posibile, acum liberalii atentează, aproape cu inconștiență, exact la aceea categorie în rîndurile căreia au avut

dintotdeauna cel mai mare număr de simpatizanți. Adică atentează la o bună parte din electoratul fidel, pe care nici atacurile lui Traian Băsescu, nici diversele strategii pediste, nici gafele unor miniștri care nu știu să numere stelele de pe steagul Uniunii Europene nu l-au putut afecta. Și fac asta fără a fi siguri că, în loc, vor primi susținere electorală din alte zone. Repet: pensionarii români au nevoie de o majorare, ba chiar mai consistentă decît s-a preconizat, a veniturilor – situația lor, în cea mai mare parte dramatică, nu lasă loc de discuții în sensul ăsta. Însă modul cum s-a produs ea nu face cinste, absolut deloc, unui guvern care a tot vorbit și, de multe ori, a părut a și acționa în numele liberalismului.

Am început însă prim a menționa ceea ce am numit, cu un clișeu al ultimilor trei ani, lupta împotriva economiei subterane. Și n-am început astfel degeaba: prin măsura luată, dincolo de efectele în rîndurile electoratului fidel, guvernul liberal a făcut și un prim pas hotărît spre a-i obliga pe cei cu profesii liberale și nu numai să redescopere metode mai vechi sau să inventeze altele pentru a-și feri banii de lăcomia statului. Prin urmare, e greu de crezut că, din zona asta, vor veni suficienți bani la buget pentru a acoperi măcar o parte din necesarul pentru creșterea pensiilor. Nu ne rămîne decît să așteptăm alte decizii cu iz socialist ale unui guvern liberal. Care, continuînd să se agate de putere cu disperare, are toate șansele să-și ducă partidul care-l susține sub pragul electoral la viitoarele alegeri parlamentare.

REFORMA LUI DEMETER ANDRAS. ȘI UN SCURT FLASHBACK

Demeter Andras, noul secretar de stat în Ministerul Culturii și Culturilor (MCC) pe probleme de cultură, minorități și legislație, vrea să facă o reorganizare a direcțiilor și serviciilor pe care le coordonează și să aducă modificări în legislația „invenchiată” din domeniul cultural.

Principalele modificări pe care Demeter Andras vrea să le pună în practică sînt la nivelul Serviciului diversitate culturală și al Biroului de promovare a creației și moștenirii culturale scrise. „Trebuie ca Serviciul diversitate culturală să capete o mai mare importanță, întrucît în prezent se ocupă doar de diversitatea culturală din România. Biroul de promovare a creației și moștenirii culturale scrise trebuie reconfigurat. Mai multe dintre atribuțiile acestui birou s-au modificat esențial.” În ceea ce privește Serviciul arte spectacolului, Demeter Andras susține că acesta va fi regîndit după modificările legislative apărute în domeniul funcționării instituțiilor de spectacole. Secretarul de stat Demeter Andras vrea să aducă modificări la legislația care reglementează numirea conducătorilor instituțiilor publice, sponsorizarea, timbrul teatral și muzical, dar și la Ordonanța privind finanțarea programelor și proiectelor.

La început a fost trecutul

Anul trecut, în mai, a debutat în „Suplimentul de cultură” epopeea Demeter Andras. La început, a fost un interviu despre evaluarea șefilor de instituții culturale, care a dus, între altele, la demiterea directorului Naționalului ieșean, Ioan Holban. Apoi, articolul „Ședințele de autocritică, reinventate la Timișoara de Demeter Andras” a apărut în numărul 81. O anchetă realizată de R. Chiruță arăta că mai mulți artiști, foști colegi ai săi de la Teatrul Maghiar de Stat „Csiky Gergely”, îi contestă dreptul moral de a ocupa un post de demnitate publică. Aceștia reclamau că atît timp cît a administrat teatrul ar fi avut un comportament dictatorial și neprofesionist. În iulie, am aflat și faptul că Adrian Iorgulescu este mulțumit de activitatea lui Andras: „Ceea ce s-a întîmplat în trecut e treaba dumnealui personală. Eu mi-am impus să nu judec pe nimeni pe chestii de moralitate”, spunea ministrul.

Un an mai tîrziu, „Gardianul” a scris că, „La începutul anilor '90, proaspătul director al Teatrului Maghiar de Stat Timișoara, Demeter Andras, organiza fel de fel de spectacole artistice în se-

cuime. (...) După organizarea unui astfel de spectacol, Demeter, care se afla împreună cu cîțiva actori, a smuls de pe statuia lui Avram Iancu steagul României, pe care l-au călcat în picioare. După aceea i-au dat foc. Atunci, Demeter și amicii săi au fost luați pe sus de poliție”. Un subiect preluat și de „Observatorul” Antenei 1.

În replică, proaspătul secretar de stat din Ministerul Culturii a răspuns acuzațiilor de xenofobie, șovinism, huliganism și profanare a însemnelor de stat aduse de „Gardianul” și Antena 1 și a declarat că îi va da în judecată pe jurnaliști, dacă nu își cer scuze public, în termen de 24 de ore.

SUPLEMENTUL LUI JUP

CEA MAI MARE EXPOZIȚIE DEDICATĂ COMUNISMULUI

Domnilor nostalgici, cu ură...

R. Chiruță

Am fost un privilegiat al comunismului. Ciocolata stătea cu săptămânile în frigider, sătul fiind de ea, iar cea mai mare aroganță a vremurilor a fost când am mîncat într-o iarnă atât de multe banane că am vomat. În general, nu am știut ce e coada la lapte, la ness sau la ulei. Nu, nu am fost fiu de nomenclaturist. Taică-miu era șofer „în comerț”, poziție care-i asigura accesul rapid la toate bunătățile care lipseau în „Epoca de aur”. Prin urmare, n-aș putea spune că am simțit greutatea regimului.

Însă trei șocuri, trei momente pe care nu le-am uitat nici pînă acum m-au făcut să înțeleg că lucrurile nu funcționează așa cum se spune în „societatea multi-lateral dezvoltată” în care trăiam (bine, n-aveam o viziune atât de amplă și profundă, dar în principiu despre asta era

vorba). Primul dintre momente a fost cînd i-am dat câteva pătrățele de ciocolată – nu mai țin minte marca – unui vecin de bloc. Tipul era atât de încîntat încît ciugulea, la cel mai propriu mod, din bucată pe care o avea. Trăgea pur și simplu de fiecare centimetru de dulce pe care-l primise, prelungea cit mai mult plăcerea gustului. Era prima dată cînd mîncase ciocolată.

Al doilea moment a avut loc cînd taică-miu a venit acasă cu o ladă de portocale – multă vreme am crezut că portocalele cresc doar cînd e iarnă la noi. Un vecin l-a rugat să-i vîndă un kilogram, ceea ce tatăl meu a și făcut. Din momentul respectiv, omul, care stătea la parter, ne-a devenit cel mai bun prieten. „Veniți să luați de la mine apă, cînd nu curge, că la mine mai ajunge un pic.” „Dacă aveți nevoie de ceva, spuneti”, doar așa îl auzeai.

În fine, al treilea șoc s-a petrecut cînd pe la șapte, opt ani am stat la una dintre puținele mele cozi din vremea comunismului. Se dădea salam, cite 200 de grame de persoană, cu buletinul. Maică-mea mi-a transferat mie buletinul ei, să luăm mai mult, moment în care a izbucnit un scandal teribil din care eu nu înțelegeam nimic.

Medalii de „mamă eroină”

Cu amintirile astea m-am dus simbăta trecută la expoziția „Comunismul în

România, 1945-1989”, inaugurată la Muzeul Național de Istorie a României. Am plecat de acolo cu un sentiment de revoltă față de toți cei convinși de geniul lui Ceaușescu, cu o senzație de indignare față de colegii de generație mai bine branduiți care mai cred în mirajul comunismului.

Din expoziție, cel mai impresionant lucru s-a dovedit a fi celula de lagăr reconstituită acolo. Toți cei cu care am vorbit au reținut geamul mic, plin de gratii, prin care lumina abia pătrundea, patul de metal, cu o saltea veche de paie și cătușele, hîrdăul și castronul pentru mîncare.

Și biroul de securist amenajat într-o parte a sălii, cu instrumentele de anchetă la vedere: celebra lampă veche pentru băgat în ochii trădătorului, a uneltitorului împotriva orînduirii, dar mai ales ochelarii acoperiți cu tablă, bulanul și din nou cătușele.

M-au frapat – și nu e pentru prima dată – dovezile despre falsele lupte pentru depășirea planului cincinal, duse chipurile de muncitori cu aplomb socialist, sau medalile de „mamă eroină”.

Mi-am amintit de sticla de lapte, de săpunul Fa sau parfumul Impuls și mi-am adus aminte că mi-aș dori un pește de sticlă de ieri, pe televizorul de azi. Dar și de kitsch-ul cadourilor pe care le-a primit de-a lungul timpului cuplul Elena și Nicolae Ceaușescu.

MISTERUL CEASULUI SALVATOR

Unul dintre cele mai ciudate exponate a fost un ceas Pobeda, din acela cu carea de piele, despre care se scrie că a salvat viața proprietarului său, la Revoluția din 1989. Atît. Nu se spune cum. Iar ceasul – pe care l-am privit insistent minute în șir și eu, și prietenii mei – este intact. Cum l-o fi salvat pe acel om? Asta va rămîne pentru noi un mister!

ROMÂNII E DEȘTEPTI

Radu Pavel GHEO

Măsura cu care judeci (I)

Orice s-ar putea spune despre Traian Băsescu, președintele actual al României (mă rog, aproape orice), dar în nici un caz că îi lasă indiferenți pe cei interesați de politica autohtonă. De fapt, el a reușit în România ceva ce ar putea stîrni invidia oricui. Nu s-a mulțumit să cucerească marea masă a populației, ci a reușit să împartă în două tabere intelectualii de prestigiu ai țării, odinioară destul de uniți în reacțiile lor față de spațiul politic. Pînă la el, majoritatea copleșitoare a intelectualității era în general de dreapta sau, oricum, adversară declarată a guvernului FSN-PDSR-PSD, cu tot cu aliații lor, și partizană înflăcărată a oricui era adversarul politic al acestora.

Faptul că a apărut, în sfîrșit, un lider puternic care împarte intelectualii în tabere e, zic eu, un semn de normalizare a polemicii politice autentice. Mai e ceva de lucru la partea rațională a acestor polemici, fiindcă și susținătorii, și adversarii președintelui Băsescu au derapat adesea în rîpe ale logicii, preferînd monologul înflăcărat dialogului și argumentației reci. S-a văzut astfel încă o dată că, telenovelistic spus, mîntea e mai slabă decît inima.

Așa se face că, în fierbințele polemicii, intelectualii au preluat, lansat și repetat adesea clișee ce depășeau sistematic discuția dintr-un plan în altul, evitînd vreo posibilă concluzie sau blocînd complet dialogul. Eu mă voi mulțumi să enumăr aici cîteva din acele clișee, pe care le-am remarcat la adversarii președintelui, fiindcă (presupun) mi-a venit mai ușor să văd paiul din ochiul altora.

Îmi vine în minte mai întîi obsesiva repetare a ideii că Traian Băsescu n-are cum să fie mai bun ca restul politicienilor, de vreme ce vine din aceeași lume și a fost odinioară membru de nădejde al FSN-ului. „Nu s-a născut nici el din spuma mării”, repetă mereu comentatorii. A fost și membru PCR, și șef de agenție comercială în străinătate, trebuie să fi avut și ceva legături cu Securitatea, din moment ce a lucrat în Comerțul Exterior... Nu-i nimic greșit aici – deși bănuielele trebuie și ele dovedite. Numai că pedigriful și biografia nu pot fi folosite ca argumente valide în discuția despre bunele sau relele sale intenții din prezent. Cu opinii critice fondate pe asemenea comentarii, deloc „la cestiune”, pînă și Mihail Gor-

baciov ar fi fost pus la colț. Ce perestroika, ce glasnost, ce deschidere spre Occident? Gorby a fost secretarul general al PCUS! Cum să ai încredere în el? Doar nu s-a născut nici el din spuma mării!

Un alt clișeu cu pretenții de raționalitate e cel de minimalizare a actului de condamnare a comunismului, în urma raportului Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România. Se acceptă că da, desigur, condamnarea comunismului a fost un lucru bun, numai că Traian Băsescu n-a fost deloc sincer cînd a făcut-o. Se vede clar: ce rezultate concrete a avut acea condamnare? Nici unul.

Eu consider că însăși acțiunea de condamnare oficială a comunismului ca doctrină (nu a dictaturii ceaușiste sau dejiste) a fost în sine una crucială. Dar probabil că sînt subiectiv. Problema e că președintele nu are la îndemînă mijloace prin care să producă efecte concrete. Și, de fapt, nici nu mai e treaba lui. Elaborarea unor legi (ale lustrăției, de exemplu) și aprobarea lor țin de competența guvernului și a Parlamentului României. Așadar, întrebarea corectă ar fi: ce au făcut guvernul și Parlamentul ca acea condamnare să aibă rezultate concrete? Ce a făcut guvernul nu știu, dar membrii Parlamentului au acționat cum au crezut de cuviință în momentul citirii raportului amintit: fie l-au huiduit pe cel ce condamnă comunismul într-un cadru oficial, fie au tăcut laș ori interesat.

...Aș mai avea cîte ceva de spus, dar rămîne pe săptămîna viitoare. Pînă atunci poate îmi găsesc și birna din ochi.

» Faptul că a apărut, în sfîrșit, un lider puternic care împarte intelectualii în tabere e, zic eu, un semn de normalizare a polemicii politice autentice. Mai e ceva de lucru la partea rațională a acestor polemici, fiindcă și susținătorii, și adversarii președintelui Băsescu au derapat adesea în rîpe ale logicii, preferînd monologul înflăcărat dialogului și argumentației reci.

LA LOC teleCOMANDA

Alex SAVITESCU

Efectul de sferă asupra politicianilor de seră

M-am uitat întotdeauna cu invidie la calitatea dezbaterilor electorale americane. Știți și la ce mă refer: țara aceea de peste Ocean, unde campaniile pentru alegeri nu înseamnă numai bilețele cu Bombo și dosare scoase pe sub masă de Vadim Tudor. În alegerile din 2000, celebre alegeri în care Bush a câștigat Cotro... Casa Albă cu câteva voturi „bilbiute” prin Florida, dezbaterile gravitau în jurul unor subiecte precum avortul sau scutul anti-rachetă. Era greu de crezut, pe atunci, că în România vom vedea politicieni care să se ia la harță pe teme atât de „abstracte”.

România televizuală a ultimelor zile a înregistrat două premiere. Prima: este întâia vară neliniștită politic, în care aleșii nu se duc să și exerseze imaginea cu bronz prin Bora-Bora sau alte ținuturi de vacanță. A doua: pentru prima dată, certurile politice se desfășoară în jurul unor subiecte sociale și cu iz ecologist. Evident, se desfășoară în stilul nostru caracteristic, uneori cu flegme estetice în loc de argumente și cu înfierări proletare care, vorba lui Ion Iliescu, „eludează meandrele concretului”. Din toată treaba asta ieșim câștigați și pentru că atunci când două tabere de politicieni se ceartă, sint date în vileag tot felul de lucruri pe care nu le-am fi aflat, poate, niciodată.

Oricât de populistă și, poate, nesuștinută economic este, inițiativa de mărire a pensilor e un subiect la care nu s-ar fi gândit nimeni, în urmă cu cinci-șase ani, că ar ajunge pe agenda zilnică. Nu ne-ar fi trecut prin cap că îi vom vedea pe toți șefii de partide și de țară cocoțați pe mesele din talk-show-uri pentru a dezbate o măsură socială.

Că vom urmări un președinte care să explice ca un ministru de finanțe cum stă treaba, în viziunea sa, cu fondul de pensii, că se va derula și un război al cifrelor.

Luna iulie mai este marcată de un subiect supraprealist în România anilor '90 și la începutul acestui secol: ecologia. Tot tâmbălăul creat în jurul Parcului Bordei din București a născut un alt tip de dezbateri aproape necunoscut privitorului la televizor. În urmă cu zece ani, când începuseră deja defrișările vesele în masă din țara noastră, singurele știri de felul ăsta erau cele din cozile jurnalelor de sepre nu știu ce acțiune din Groenlanda a celor din Green Peace.

Astăzi, asistăm amuzați la verva unui Vanghelie, care, probabil și cu ajutorul unui meditator la română, vorbește cât de cât coerent despre șmecheriile cu terenuri dintr-un oraș aproape rămas fără copaci. Evident, faptul că personaje „luxuriante” ca primarul de sector 5 țin catargul unui asemenea subiect face parte din umorul nostru involuntar și genial. Și, oricât de gravă este o asemenea temă, nu m-am putut abține să nu rid cu poftă când am aflat numele unui personaj-cheie din afacere, parcă desprins din clasicul nenea lancu: domnul Costanda.

Dar ca să putem spune că semnele de înăsătoșire ale agenției publice au căpătat valoare, va trebui probabil să așteptăm momentul în care fostul președinte Băsescu se va implica în fundații ecologiste, alături de Ion Iliescu. Și când îl vom vedea cum bea dintr-o sticlă de șampanie la un concert Live Earth, alături de fostul „vice” american, Al Gore.

Start Avignon

Străzi-piclă de picioroange, gulere și ritualuri medievale, asfalt moale ca plastilina răvășită pe tălpile fierbinți ale sandalelor, aer lipit de pielea din care țșnesc bule de transpirație, zeci de flyere rotite ca alba-neagra fac din atmosfera Avignon-ului un montagne russe care-ți dă cea mai plăcută senzație de vertij. Dacă ai avea mai multe perechi de ochi, tot n-ai ști pe ce să le fixezi mai întâi.

Mihaela Michailov

La ediția din acest an a Festivalului de la Avignon, desfășurată în perioada 6-27 iulie, artistul asociat este regizorul Frédéric Fisbach, după ce, doi ani la rând, au fost coregrafii Jan Fabre și Josef Nadj. Conceptul de asociat privilegiază tipul de artist-pilot, în jurul căruia e gândită o întreagă strategie performativă. O serie de evenimente care îi generează artistului un statut de creator-verigă forte a festivalului, de prezențianț activ. Artistul-asociat e formatul perfect pentru propuneri interconectate: expoziții, dezbateri, întâlniri.

Fisbach pompează cotidianul în toată dinamica lui socio-politică și face din cadrul teatral un context deschis, intens dezbătut și ultramuzicalizat. *Feuillets d'Hypnos* de René Char imbină în 237 de episoade dramatice fragmente poetice, mărturii, aforisme, episoade care pornesc de la cazuri reale. Spectacolul se joacă pe 15, 16 și 17 iulie în Curtea de Onoare a Palatului Papilor, spațiu în care a fost prezentat anul trecut, exact în timpul finalei Campionatului Mondial de Fotbal, *Asobu* a lui Nadj.

Festivalul își asumă pentru unele spectacole rolul de producător delegat,

fiind responsabil de partea financiară și tehnică a unei montări. Recent, festivalul a produs *Prometeo* de Rodrigo García, pus în scenă de François Berreur. De asemenea, festivalul organizează în Franța și în Europa turnee ale unor spectacole străine, programate la Avignon, cum s-a întâmplat cu *Romeo și Julieta*, regizat de Korsunovas. Anul acesta, Rodrigo García, autorul unor guerrille dramaturgice de o cruzime epidemică sfîșietoare, va fi prezent în cadrul festivalului cu *Cruda. Vuelta Y Vuelta. Al Punto. Chamuscada*. Activismul politic taie în carnea vie a unei scriituri extrem radicale, pentru că la García ideologia e mai importantă decât orice. Argentinianul își alege actorii în funcție de afinități reactive puternic susținute. *Cruda*... e o plonjare în copilărie, în timpul fascinant al unui carnaval la care participau oameni din zonele marginale, intrați în vria pregătirilor pentru această formă de cultură arhaic stradală, primitiv exhibiționistă, cu mult înaintea începerii ei. Pojghita festivă e scrijelită de García cu un cinism subversiv care frizează perversitatea oricărei celebrări, explozie de furie și frustrare. Muzicieni și dansatori îl însoțesc pe García în demersul lui arhetipal, care lasă libere frițele protes-

tului și revoltei. Textul a fost scris pornind de la experiența directă din vârtejul unui carnaval, apropiat de o formulă de spectacol cu magnet instant.

Castorf, un regizor al boxului cu imagini dement-copleșitoare

Festivalul de la Avignon a debutat pe 6 iulie cu *Nord*, adaptare după Céline, creată de regizorul Frank Castorf, cunoscut pentru dramatizările după *Idiotul*, *Demonii*, *Crimă și pedeapsă*, *Maestrul* și *Margareta* etc. Frank Castorf este director de 11 ani al celebrului Volksbühne din Berlin. O lume în ruine, haotică, suspendată între subzistență crispană, între biblieli istorice și salvare ca prețul definitivei alienări devine baza dramaturgică pentru materialul apocaliptic pe care Castorf, un regizor al boxului cu imagini dement-copleșitoare, îl pune să explodeze.

Inteligența angoasă a lui Ivan Viripaev, autorul unui text-poem biblic contemporan – *Oxigen*, montat peste tot în lume –, și vizionarismul psihotic terifiant al Antoninei Velikanova, internată într-un spital de psihiatric, s-au combinat pentru a crea un text segmentat, franjurat, care-ți dă frisoane. *Geneze No 2*, în regia bulgarului Galin Stoev, o cronică oniric-realistă a sfârșitului și începutului de lume, a relativismului strident, va fi, cu siguranță, unul dintre spectacolele de referință de la Avignon. Poate fi văzut pe 18, 19, 20, 21, 23 și 24 iulie.

Insideout (13, 14, 16, 17, 18 iulie) al coregrafei Sasha Waltz pune lupa pe intimitatea cu nesfârșite citrile și punți spre spațiul exterior. Într-o montare din 2003, Sasha Waltz concepea un spațiu hiperstratificat (mai multe etaje, ferestre, cutii, gazon), un fel de instalație coregrafiată, în care publicul putea să-și stabilească propriul traseu de receptare. *Corpul Inconjurător* e tema tare a Sashei Waltz.

Feuillets d'Hypnos de René Char

PUBLICITATE

AniMOTION

Festivalul European de Animație pentru copii mari

Delicios! Un nou festival la Sibiu. O primă ediție, un dar pentru copiii mari care n-au uitat să se joace. Festivalul European de Animație – aniMOTION, organizat de Fundația AltArt, a avut loc între 3 și 8 iulie, într-o atmosferă intimă, sugerând mai degrabă o întrunire a pasionaților de grafică sau pur și simplu a celor care vor să asculte o poveste pe înserat.

Veronica D. Niculescu

Festivalul a adus la Pavilionul 2007 cele mai recente producții din Europa, lung și scurtmetraj, serii de televiziune, grafică animată,

spoturi și videoclipuri, totul presărat cu discuții și întâlniri ale creatorilor cu publicul. AniMOTION se alătură marilor festivaluri de la Sibiu, unde rămâne numai ca publicul să crească și să aprecieze mai bine darul.

Organizatorii au atras atenția de la început că festivalul nu este dedicat „copiilor mici”, ci „copiilor mari”. „Animația nu e neapărat Albă ca Zăpada sau ce vedem pe Cartoon Network, ci este o artă vizuală.

Festivalul pune accent pe spusul poveștii, și nu atât pe cit de bine arată animația. Programele de animație sînt acum atât de accesibile, încît oricine poate să facă filmulețe... Festivalul vrea să arate că a venit vremea cînd creatorul mic poate concura cu creatorul mare”, a spus István Szakáts, directorul festivalului.

Revenirea românilor

Festivalul a dedicat una din zile animației românești: au rulat numai

filme autohtone sau în coproducție și au avut loc dezbateri pe tema animației de la noi, moderate de István Szakáts, Matei Branea și Ștefan Tiron.

Aventurile lui Piccolo și Saxo, o coproducție România-Franța 2006, care marchează revenirea animației românești pe scena europeană, a fost singurul film pentru copii din festival. *Aventurile lui Piccolo și Saxo* a fost produs în studioul bucureștean Dacodac. Deși pe site-ul filmului apar în mare parte numele realizatorilor din Franța, întreaga producție a fost realizată în București, cu desenați români.

Arhivă recuperată

În ziua animației românești, s-au difuzat filme vechi, intrate în istorie, cum ar fi *Mimetism* și *Pe fir*, din anii '60, dar s-a discutat și despre starea animației actuale, cu exemplificare despre *Animat Planet*, singurul serial de animație românesc difuzat de o televiziune. Publicul restrîns, dar pasionat a aflat secrete din vremea Animafilm, cum ar fi că de ziua comuniștilor era „Decît să faceți filme cu probleme, mai bine faceți filme proaste”, sau că la Animafilm lucra fata lui Păcepa.

Au fost prezentate și trei DVD-uri care cuprind 74 de filme vechi de animație românești, recuperate și salvate din arhive, unde riscuau să putrezească. Colecțiile vor fi lansate pe piață după ce va fi rezolvată chestiunea drepturilor de autor, fiindcă în filmele de acum cîteva zeci de ani se folosea fără drept muzică străină, precum Beatles sau Pink Floyd.

PREMIANȚI

Publicul a votat pinguinul

- Juriul a decis ca Marele premiu, în valoare de 1.000 de euro, să meargă în Croația, la Anna Husman, pentru filmul *The Market*, care prezintă o zi dintr-o piață, unde imagini de legume și oameni se succed cu rapiditate.
- Premiul publicului, care a votat lipind abțibilduri în dreptul filmului preferat, a fost obținut de *Lonely Feeling*, al lui Kaspars Roga din Lituania, povestea pinguinului care-și îndeplinește visul și merge la Paris, film care a cucerit și trofeul la „Povestiri comandate”.
- În cazul „Povestirilor lungi” nu s-a acordat premiul, ci doar o mențiune pentru *The Losers*, al Kristinei Madericova, din Cehia.
- La categoria „Povestiri scurte”, cu cei mai mulți concurenți, premiul i-a revenit sîrbului Igor Coric, pentru *Leftovers*, povestea unui sutien uriaș, rămas la uscat după ce posesoarea moare, și care oferă neașteptate posibilități celor vii. S-a acordat și mențiune pentru *Balada lui Mary Slade*, a britanicului Robin Fuller – moartea unei femei, repovestită de insectele care se hrănesc din corpul ei.
- La „Povestioare urbane” a cîștigat *Vinyls Attack*, al francezului Nicolas Lesaffre, iar la „Povestiri interactive”, jocul „Soviet unterzögersdorf”, al echipei Monochrom din Viena.

DE VĂZUT!

Tripletele muzicale și dulcele Bruno

Triplettes de Belleville – cum să nu-l îndrăgești pe Bruno, cățelul roșu marcat de traumele copilăriei: un tren de jucărie îl calcă pe coadă, iar el va lătra întreaga viață la trenurile care, fatalmente, vor trece continuu pe la geamul casei. Souza își crește nepotul pentru a face din el un mare campion. Biciclistul este însă răpit în timpul Turului Franței, iar bunica pornește, împreună cu Bruno, să îl salveze. Tripletele, cîntărește celebre, i se alătură. Participant la Cannes în 2003, filmul a rulat în deschiderea AniMOTION.

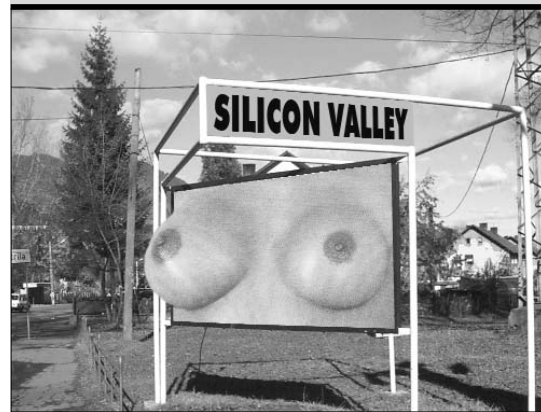
Triplettes de Belleville (Franța, Belgia, Canada, Marea Britanie, 2003), regia Sylvain Chomet.

ANIMATRON

Soba de făcut filme

Un fel de sobă înnegrită de fum ascunde un computer. Se numește Animatron. Deschizi un sertar, scoți păpușile de plastilină. Le așezi pe „plită”, adică pe scena filmului tău. Începi să coci. Tragi primul cadru. Muți păpușile, alt cadru. Tot așa, pînă construiești povestea, apăsînd doar trei butoane argintii, la lumina unui spot și a unui monitor. La final, iei totul acasă pe un memory-stick. Ce ușor e să faci animație, nu? Sau ai putea să te apuci de Flash, Maya, 3D Studio Max...

SALUTĂRI DE LA PETRILA DE ION BARBU

Povestea calfelor călătoare

Trec de poșta mare, mă strecor printre mașinile care sugrumă Strada Mitropoliei. Taxiurile s-au bulucit în fața barierelor ce mărginesc Piața Mare, un șofer înjură crunt, cu dulce accent ardelenesc. Îmi pare rău că încă nu mi-am luat bicicletă. Fac stînga, trec pe lîngă Hermann-primar și mă strecor pe sub bolta de piatră. După ce trec de poarta de fier a vechii Case Altemberg sînt salvată, căci am ajuns în alt secol, în altă poveste.

Veronica D. Niculescu

Sub cortul ridicat din stinghii de lemn, un pletos cu șorț de piele bate fierul încins pe nicovală. Altul dă cu rindeaua pe lemnul unei uși, apoi lăcuiește de zor un dreptunghi cit un biscuit. Un munte de saci de cărbuni, printre care mișună tinerii cu cămași albe, veste negre și pălării. Sint transpirați, strigă unul la

altul în germană, dîndu-și comenzi scurte. I-aș asemăna cu piticii Albei ca Zăpada, de nu m-aș simți chiar cu un pitic între ei și de nu i-aș privi lungindu-mi gîtul în sus.

Într-o încăpere alăturată, o fată cu batic în cap lucrează migăloasă la o vioară; din cînd în cînd, înmoaie un șervețel într-un borcan cu apă, ce încă poartă eticheta de „Roșii în bulion”, de la Buftea. Lîngă ea, un pian dezmembrat – ah, cit seamănă cu cel folosit de japonezi în *Unchiul Vanea*, cel dintre-ale cărui clape prăfuite creștea grîul –, așteptînd să fie readus la viață de minile dibace ale unui personaj cu joben.

Așa arată curtea Muzeului de Istorie din Sibiu, populată de calfele călătoare, pornite din Germania și ajunse la Sibiu în lungul lor drum ce reconstituie o tradiție păstrată de secole.

Rockeri teleportați

Expoziția „Calfe călătoare” ilustrează tradiția tinerilor dulgheri, tâmplari, zidari, pietrari, sculptori și este însoțită de demonstrațiile practice ale calfelor. Conform tradiției, calfele pleacă de acasă pentru trei ani și o zi, pentru a dobîndi experiență profesională și de viață. Tradiția s-a păstrat în țări ca Germania, Austria, Elveția, Norvegia, Suedia, iar Sibiuul se află pe traseul călătorilor.

De cîțiva ani, în fiecare vară, calfele pot fi văzute peste tot prin centru; sar în ochi de la distanță cu costumele lor alb-negru, cu pletele lungi și cercei în urechi, de parcă rockerii de la ARTmania ar

fi fost teleportați cu secole în urmă. E prima oară însă cînd se fac astfel de demonstrații publice, în paralel cu expoziția de la muzeu, despre breslele sibiene.

„Sîntem treizeci, am venit din Oldenburg, un oraș de lîngă Bremen. Sîntem la Sibiu de o săptămînă și mai stăm încă două”, îmi spune Simon Tischler, de 24 de ani, cel care lustruia bis-cuitele de lemn. Tischler, adică tâmplar, fiindcă numele reale ale tinerilor dispar odată ce calfele pornesc la drum.

Doar prin muncă

Simon lucrează la ușa care va fi pusă la Casa Calfelor, o clădire istorică din Piața Huet, unde calfele vor locui

pe viitor. „Aici lucrează calfe călătoare la restaurarea vechii Case a calfelor. Orice donație, ei lucrînd doar contra cazare și masă, este binevenită și necesară. Vă mulțumim”, este inscripționat la intrare, pe stinghii de lemn. „I-am invitat aici și pe alții, încă cincizeci de calfe, și din Franța, dar depinde de ei dacă vor veni pentru acest proiect”, spune Simon.

Printre calfe se numără tâmplari, fierari, lutieri, sticlari, iar toți lucrează numai cu tehnici veche. Simon e plecat de-acasă de nouă luni. „E greu, dar ne ajută ospitalitatea oamenilor, care ne oferă casă, mîncare. Noi avem voie să cîștigăm doar din muncă. Trebuie să purtăm hainele tradiționale și să respectăm regulile. Vedeți, colegul meu are o cravată roșie, iar eu nu am deloc. Fiecare își respectă breasla din care face parte”, explică tînărul german.

Ce îi lipsește cel mai mult, mereu pe drumuri, în timp ce prietenii lui de acasă se bucură de tot confortul, bin-tuie pe Internet, se uită la filme pe DVD? „Noi merem sîntem oaspeți. Aș vrea să pot să fiu și eu gazdă, să ofer ceea ce pot. Dar nu e posibil.”

INTERES

Brukenthal, record de vizitatori

Grație expozițiilor din cadrul Capitalei Culturale Europene, Muzeul Național Brukenthal a atins un număr record de vizitatori în această jumătate a anului: aproape 90.000. „S-a întîmplat un lucru uluitor: că un muzeu a reușit să organizeze 50 de evenimente de calitate. Cred că nici la nivelul Ministerului Culturii, toate muzeele care țin de minister nu organizează atîtea vernisaje”, spune directorul Sabin Luca. „Calfele călătoare” pot fi văzute în curtea Muzeului de Istorie pînă pe 29 iunie, iar proiectul animat aparține Parohiei Evanghelice Sibiu.

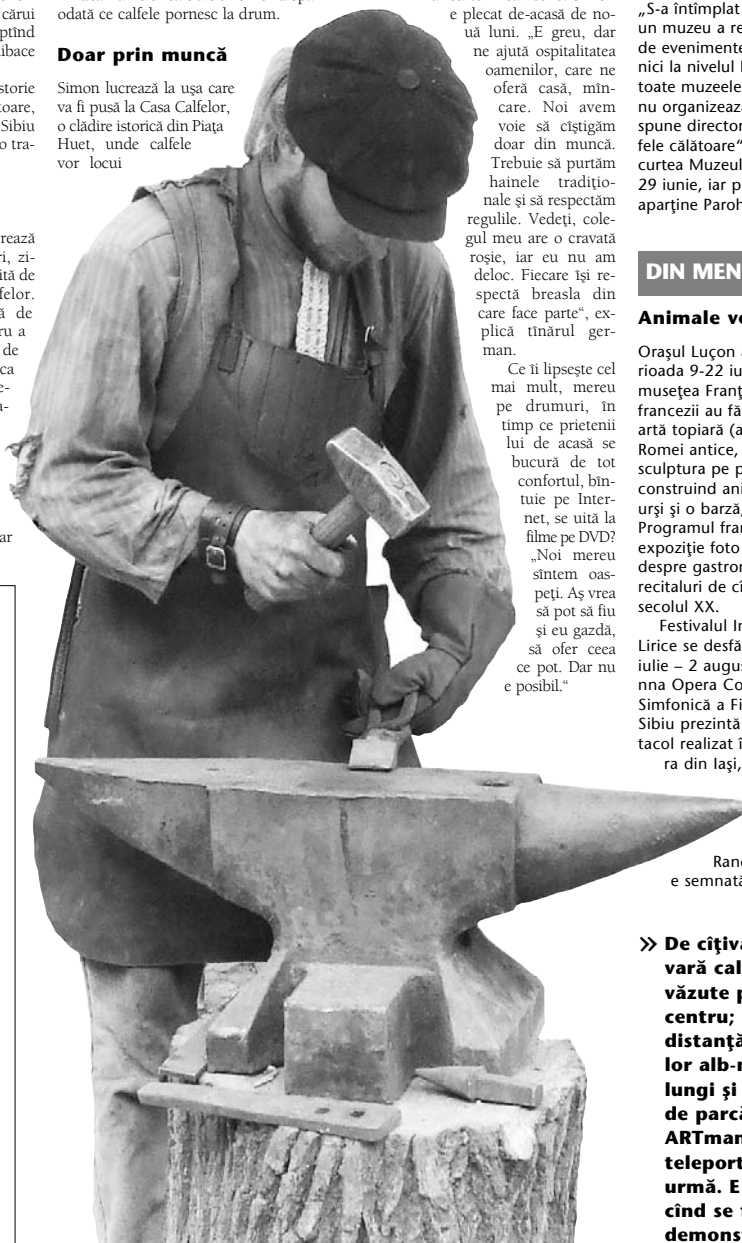
DIN MENIUL CULTURAL

Animale verzi

Orașul Luçon aduce la Sibiu, în perioada 9-22 iulie, cîte ceva din frumusețea Franței. În Piața Mare, francezii au făcut o demonstrație de artă topiară (arta născută în epoca Romei antice, care se înrudește cu sculptura pe plante vegetale vii), construind animale din iederă: doi urși și o barză, înconjurate de flori. Programul francezilor mai include o expoziție foto despre tinerețe și una despre gastronomie, precum și recitaluri de cîntece franțuzești din secolul XX.

Festivalul Internațional al Artei Lirice se desfășoară în perioada 20 iulie – 2 august. Pe 2 august, Vienna Opera Company și Orchestra Simfonică a Filarmonicii de Stat Sibiu prezintă *Don Pasquale* spectacol realizat în colaborare cu Opera din Iași, de unde au fost împrumutate scenografia și costumele. Dirijor va fi norvegianca Anne Randine Overby, iar regia e semnată de Cristina Cotescu.

» De cîțiva ani, în fiecare vară calfele pot fi văzute peste tot prin centru; sar în ochi de la distanță cu costumele lor alb-negru, cu pletele lungi și cercei în urechi, de parcă rockerii de la ARTmania ar fi fost teleportați cu secole în urmă. E prima oară însă cînd se fac astfel de demonstrații publice.

SPAȚIUL PUBLIC BUCUREȘTI
PUBLIC ART BUCHAREȘTI

Lansarea website-ului www.spatiul-public.ro în data de 20 iulie 2007, orele 18:00

Ordinul Arhitecților din România
Str. Pictor Arthur Verona, nr. 19, sector 1, București

Prezentări de: Florian Schneider și Joanne Richardson.

Masă rotundă cu: Dana Catona, Valentin Panduru, Rarița & István Szakáts, moderată de Raluca Voinea.

Performance multimedia interactiv cu: Dilmana Iordanova, Mihaela Kavdanska, Matze și Tim Wolff.

Eveniment organizat de: E-cart.ro.

Curatori: Marius Babias și Sabine Hentzsch.

Instituții partenere: Goethe-Institut Bukarest, Institutul Cultural Român (ICR) și Allianz Kulturstiftung.
Sprijinit financiar de: Programul Cultural al Președinției Germaniei la UE în 2007, oferit de Ministerul de Externe al Germaniei și Erste Foundation.

Parteneri media: IDEA, Verlag der Buchhandlung Walther König, Köln, Suplimentul de Cultură, Observator Cultural, E-cart.ro.

Atenție, urmează stația GOGOL (II)

Dragă Bogdane,

Am citit cu mare plăcere ultima scrisoare. Dacă la penultima am fost sunat și „muștrat” (ați eu, cât și tu, ce vină avem că Joyce folosea și cuvinte „din alea”), acum am rîs cu poftă cînd mi-am reamintit de calul năvăș Johnny, care și-a reintrat în vechile obiceiuri și s-a învîrtit în piațetă de mai mare dragul. Mă regăsesc cu încîntare în acest Joyce.

Vasile Eru

Am să încerc acum să-mi țin promisiunea de a mai spune cîte ceva despre Gogol. Îți mai aduci aminte că Dostoievski susținea că „toți ne tragem din Mantaua lui Gogol”? Mă rog, tu poate ai replica răutăcios, în stilul lui Nabokov: toți scriitorii ruși buni se trag din Gogol, mai puțin Dostoievski. Poate ai dreptate, dar vom avea timp să revenim asupra acestui subiect delicat, de mult anunțat.

Enciclopedia oamenilor mărunți

Există la Gogol ceva care pe mine mă impresionează în mod special. Dacă una dintre trăsăturile principale ale marilor scriitori e aceea de a crea eroi care intră în creierele noastre și încep să devină parte din viața noastră, ei bine, Gogol face un lucru mai puțin obișnuit. El își construiește Odissea sa, *Suflete moarte*, din tot soiul de indivizi care numai eroi nu pot fi. Ei sînt mai degrabă un soi de antieroi. Gogol este marele specialist care face o capodoperă din oameni mărunți (*melkie*) și situații meschine. *Suflete moarte* este cea mai importantă enciclopedie (citită de mine) a oamenilor mărunți, a faptelor meschine, a falsității, a ipocriziei și a ceea ce va rămîne cu numele de *poșlust*.

Încă de la începutul „poemului”, autorul se confruntă cu o mare problemă, aceea a descrierii personajelor nelensimate, ce nu au nimic care să merite atenția noastră. Cînd Cicikov ajunge la Manilov, cel despre care „numai Dumnezeu putea spune ce caracter are”, și cei doi traversează tînda, antreul și scurragera, autorul „profită de acest scurt răgaz” pentru a ne spune dificultatea majoră în care se află. „Însă, ajuns în acest punct, autorul e nevoit să recunoască că are în față o sarcină foarte dificilă. Mult mai ușor e să înfățișezi caracterele de mare calibru: n-ai decît să împrăștii din grosurile pe pînză, să zugrăvești ochii negri și arzători, sprîncenele stufoase, fruntea brăzdată de zbircituri, pelerina neagră sau purpurie ca focul, aruncată peste umăr, și portretu-i gata; dar toți acești oameni, de care-i plină lumea, care la prima vedere seamănă foarte bine unii cu alții, însă, după ce înșiși cu privirea asupra lor, remarcă la ei multe particularități dintre cele mai imperceptibile, acești domni, deci, sînt grozav de dificil de prins într-un portret”. Gogol se oprește asupra acestor oameni „asa și-asa, nici una, nici alta, nici laie, nici bălaie”.

În capul locului, Gogol ne anunță cu ce fel de oameni avem de-a face. Atenție, ni se descrie contextul, ni se spune cum arată trăsura, ni se dau o mulțime de detalii minuscule care fac trîmbera la erou, ba chiar aflăm o mulțime de lucruri noi despre vizitiul Selifan și lacheul

Petruška. Asistăm, încă de la prima pagină, la o discuție shakespeariană de tipul „a fi sau a nu fi”, legată de roata de la brîșca eroului: „Ce crezi: la o adică, ar ajunge roata asta la Moscova?”. După trecerea brîștii pe lîngă cei doi mușci ruși care încercau să-și răspundă la această întrebare metafizică – „pînă unde o ajunge roata?” –, este descris, tot în treacă, un tînar „cu pantaloni albi de canafas, cît se poate de strîmți, într-un frac ce se prețindea a fi la modă, de sub care se vedea plastronul prins cu o agrafă de Tula, din bronz, sub formă de pistol”. Sintem deci introduși în moda orașului N.N., reședință de gubernie. Știm din primele cinci pagini o mulțime de lucruri, mai puțin cine este enigmaticul erou. Cu toate că i se dedică o carte, eroul mărunț, marele *poșliak*, nu merită atenție. Vom afla însă cine e tot din întîmplare. După ce eroul nostru se odihni, la rugămintea ospătarului scrise ceva pe un petic de hîrtie pentru a fi trimis „unde trebuie, la poliție”. Ei, norocul nostru e că ospătarul, chiar dacă era unul de provincie, știe să silabisească. Și aflăm ceea ce deja ne intriga, adică numele și datele personajului principal de mult anunțat: „Consilier de colegiu, Pavel Ivanovici Cicikov, moșier, călătorește în interes personal”. Eroul nostru Cicikov face parte din aceeași clasă de oameni mărunți căreia Gogol li se dedică. „În brîșcă ședea un domn, nici mîndrețe de bărbat, dar nici urtă la înfățișare, nici prea gras, dar nici prea slab; nu s-ar fi putut zice că-i bătrîn, dar nici că-i prea tînar”.

Apropo de *poșlust*

Suflete moarte are în subtitlu cuvîntul „poem”, prin care Gogol reușește să dea o „dimensiune colosală”, cum zice Nabokov, *poșlust*-ului. Iar *poșliak*-ul (persoana de gen masculin) de serviciu, cel care a inventat cea mai bizară și dezagustătoare afacere, trîguală cu suflete moarte, este însuși Cicikov. Nu mă interesează interpretările legate de *poșlust* și Diavol, de care rușii sînt obsedați, dezbătînd problema fie la votcă, fie la bere, așa cum noi combatem politica și fotbalul. Pînă și Nabokov, mai estetic și mai ateu de felul lui, ne amintește de faptul că Gogol credea în Diavol mai serios decît în Dumnezeu. *Poșliak*-ul, filistinul, cum a fost tradus la noi, nu este nici burghezul lui Flaubert, cu care are totuși înrudiri, nici primitivul care încă nu a acumulat suficientă educație. Filistinul, după spusele lui Nabokov, este mai mult decît un „vulgar rafinat” și presupune „un grad de civilizație relativ avansat, în care, pe parcursul timpului, anumite tradiții s-au acumulat grămădă și au început să duhnească”. Trăsăturile esențiale pe care Nabokov le scoate în evidență cînd vorbește de *poșlust*, pornind de la textul lui Gogol, sînt legate de gîndire sau, mai bine spus, de un anumit mod de „gîndire” („un adevărat

filistin are idei convenționale”) și de un oportunism imoral („nevoia pătimașă de a se conforma”). Ceea ce reușește această comunitate a filistinilor – de altfel, una din trăsăturile esențiale ale vremurilor în care trăim – e crearea unei lumi a falsității, a înșelării și mințirii reciproce. Iar *Suflete moarte* chiar este poemul perfect al acestei lumi a *poșlust*-ului. Iată mai jos două exemple pe care eu le ador și care trimit perfect la această lume falsă, în care, Dumnezeule!, trăim și noi, dar cu care ne-am obișnuit atît de mult încît ne pare aproape normală. Apropo de Dumnezeu, dacă tot sîntem pe tărîm rusec și asta e subiectul lor predilect. Dumnezeu a fost declarat mort cam în perioada în care apare *poșliak*-ul. Teza mea legată de acest subiect e simplă: Dumnezeu a murit în ziua în care a auzit prima rugăciune a *poșliak*-ului. Dumnezeu pur și simplu a cedat, a crăpat de disperare, cînd a văzut ce a ajuns creatura lui: „un vierme Mishelin”. Dar să revin la cele două fragmente.

Primul este cel în care se duc negocierile de cumpărare a sufletelor moarte, între Cicikov și Sobakevici. Cicikov oferă un preț mic pe niște suflete, chiar dacă de „recensămînt”, dar din care a rămas „doar un sunet imperceptibil”. Pentru Cicikov, „opt grivne de suflet ar fi prețul cel mai rezonabil”. Dar Sobakevici este de altă părere. „Zău că nu-s scumpe. Alt pungaș v-ar înșela, v-ar vinde niște porcării în loc de suflete. Ale mele-s toate unul și unul, pe aiese: ba meșteri, ba țărani zdraveni”. Și mi se apucă Sobakevici să descrie fiecare sufletul mort, de râmii cu gura căscată. Ii ia la rînd și-i descrie în culori atît de vii, încît ai impresia că ești într-o altă lume. Ii descrie pe fiecare în parte, de parcă ar fi sfîinți de pe iconostas: ba Miheev mesterul de trăsuri, ba Probka dulgherul, ba Milușka cărămidarul, ba Maxim cizmarul, și cîți și mai cîți. Iar cînd Cicikov îi reamintește că toți aceștia sînt morți și nu mai folosesc la nimic, Sobakevici răspunde trezindu-se parcă dintr-un vis: „Da, firește, sînt morți! De altminteri, m-aș putea întreba ce folos am de la oamenii care se numără printre cei vii. Păi sînt oameni? Sînt muște, nu oameni”.

Al doilea fragment e cel în care Gogol povestește cum reușește Cicikov să se impună în societatea bună din orașul N.N. (p. 18-20, Polirom, 2001). Mamă ce *Public Relations*, adică cum zice autorul: „oricum l-ar fi luat cineva, era un om tare cumsecade”. Adică atît de „cumsecade” încît și Sobakevici – „cărui rar i se întîmplă să vorbească pe cineva de bine” –, odată ajuns acasă și întins în pat lîngă nevastă, îi spune: „Am fost, draga mea, la o serată dată de guvernator și am făcut cunoștință cu Pavel Ivanovici Cicikov, consilier de colegiu, un om grozav de simpatic”. Soția răspunde însă rău-prevestitor cu un „hm” și un ghiont cu piciorul. Uf... iar am depășit formatul...

CEEA CE NE DESPARTE
Epistolarul de la Hanu lui Manuc

PUBLICITATE

SIBIU CAPITALA CULTURII 2007

Tragedia lui Carmen

Marius Constant • Jean-Claude Carriere • Peter Brook
După Georges Bizet • Malhaec et Halévy • Prosper Mérimée

12, 13, 14 Iulie - ora 22.00
Curtea Interioară a Muzeului de Istorie Sibiu
Intrarea liberă în limita locurilor disponibile

regie Ion Caramitru
scenografie Maria Miu
lumini Chris Jaeger

dirijor Tiberiu Soare
Orchestra Metropolitană de Cameră București

producător: UNITER - 2007

Am aruncat Suplimentul de cultură în aer!

SUPLIMENTUL DE
CULTURĂ SE AUDE LA

radioiioși

în fiecare vineri,
de la 19.10

Cu George Onofrei
și Anca Baraboi

ȘERBAN FOARȚĂ ȘI ION BARBU, ÎN DIRECT LA EMISIUNEA „SUPLIMENTUL DE CULTURĂ”:

„De ce e mirele fără căpătîi? Dintr-o fatalitate biologică”

Mai credeți și acum, domnule Foarță, că anul 2006 s-a nupțializat complet? Despre 2007 ce am mai putea spune?

Șerban Foarță: Aaaaa... 2007 s-a nupțializat și mai dihai. În momentul în care eu am vrut să scriu această năzbitie nu erau chiar așa la modă nunțile transmise mai ales în direct la televizor. Acum avem și botezuri, înmormintări la nevoie, știți dumneavoastră pe ce post care devine tot mai lugubru pe la miezul nopții.

Cartea aceasta are la bază o telenovelă. Atunci de ce sînt numai 42 de episoade?

Ș.F.: Aici nu e vorba despre o literatură în care crezi 100%, ci de o parodie mai degrabă, de o *trivialliteratură*. Așa cum Ion Barbu nu face o caricatură de primă instanță, ci un *joc secund*, evident, nici eu nu fac literatură de primă instanță. Dați-mi voie să fac aici o paranteză: în 1980 am scris o carte care se numea *Eseu asupra poeziei lui Ion Barbu* și nu credeam să mai ajung vreodată pe aceeași copertă cu Ion Barbu. Ion Barbu bis în acest caz. Bis, dar unic! Deci de ce

au fost doar 42... Dumneavoastră ați fi vrut să fie 69?

Să-l introducem și pe Ion Barbu bis... Cum ați ajuns în acest proiect?

Ion Barbu: Eu am „căzut pe spate” cînd am primit un e-mail de la domnul Foarță și mi s-a propus să fac ilustrația. Eu, adolescent fiind, sau... în sfîrșit, nu cred că apucasem să cunosc încă femeia la vremea aceea... Erau anii '70, eram foarte gelos pe unul dintre vecinii mei, Iosif Kappel, basistul de la Phoenix. Acesta a venit la noi acasă și era foarte încîntat că urma să scoată *Cantofabulele*, și a adus pentru prima dată versurile celebre ale domnului Foarță. M-a apucat atunci un soi de invidie și mă gîndeam... Oare voi ajunge vreodată să lucrez și eu cu domnul Foarță? Se pare că Dumnezeu a ținut cu mine și m-a alăturat dînsului pe coperta acestei cărți, *Un mire fără căpătîi*.

Ce caută Vlad Țepeș și Bănescu în telenovela ilustrată scrisă de Șerban Foarță?

LB.: Bănescu este peste tot, dacă nu v-ați dat seama...

Ș.F.: Da, da... Domnul Barbu vrea să spună că este vorba nu atît de personajul ca atare, ci de duhul tutelar pe care îl reprezintă el. Sau *fenomenul Bănescu*, cum spunea, foarte convins, Traian Ungureanu.

LB.: „E în toate cele ce sînt și cele ce miine vor rîde la soare”...

În definitiv, ce-i lipsește mirelui ăstuia ca să aibă și el un căpătîi?

Ș.F.: Este cea mai recentă apariție a mea la Polirom, iar nu neapărat cea mai decentă. Trebuie să spun că este una dintre cele mai frumoase cărți ale mele, și să nu creadă domnul Barbu că nu am avut trac cînd i-am cerut să îmi facă ilustrațiile, pentru că este un om care mă impresionează prin fecunditatea sa extraordinară, face cam 30 de desene aproape zilnic și are un extraordinar prestigiu. Dar de ce e fără căpătîi? Dintr-o fatalitate biologică, ca să spun așa. Sînt cîtiva oameni cu cheag în poveste, bazați. Or, el este un prăpădit, un fel de umbră a nașului, pe care îl folosește ca paravan pentru pățania fină-sii. Și de asta o și sfîrșește prost. Pe urmă, nunta se transformă în parastas, dar continuă.

Ion Barbu, pentru că ați dat chip nuntașilor și ați tot parcurs textul, întreb, că tot a fost Bacul de cîrind, ce avem de învățat noi de aici?

LB.: Mai bine îl întrebați pe domnul Foarță!

Vă întreb pe dumneavoastră însă, pentru că ați tras bilețul la examen!

LB.: După bucuria inițială, mi-am dat seama în ce m-am băgat. A urmat o săptămînă de frămîntări în care nu găseam cheia în care să rezolv această cerere. După ce am găsit cheia, a fost însă o plăcere formidabilă. Au fost, de fapt, cele mai frumoase sărbători din viața mea – Crăciunul și Anul Nou –, pe care mi le-am petrecut singur, față în față cu manuscrisul domnului Foarță.

Ș.F.: La un moment dat, Ion Barbu mi-a dat un mesaj pe telefon în care mi-a spus: „Am început să mă îndrăgostesc de Marie-Jeanne”. Și-atunci mi-a venit inima la loc. Merita fata!

» Șerban Foarță: „În 1980 am scris o carte care se numea *Eseu asupra poeziei lui Ion Barbu* și nu credeam să mai ajung vreodată pe aceeași copertă cu Ion Barbu. Ion Barbu bis în acest caz. Bis, dar unic!”

Volumul este compus din rubricile „Telenovela nova” susținute de Șerban Foarță în „Suplimentul de cultură” în anul 2005, unul care „se nupțializase complet”, potrivit autorului. Fiecare dintre cele 42 de capitole este însoțit de cîte o ilustrație a lui Ion Barbu. Pe lîngă personajele principale (Marie-Jeanne, nașul Gică, Păunița Columbeanu, Carlo – fostul pretendent), apar și altele, secundare: Bănescu, Iliescu sau Vlad Țepeș. O carte de literatură și de rîs.

În colecția „Suplimentul de cultură” au mai apărut:

» **Adriana Babeți, Ultimul suflu la Paris. 69 de rețete culinare**

» **Fără Zahăr, Voi nați întrebat, Fără Zahăr vă răspunde. Cu 40 de caricaturi de Jup**

» **Emil Brumar, Dumnezeu se uită la noi cu binoclul**

PATRU LANSĂRI LA TIMIȘOARA

Parodia pornog

Născute pe 4 iulie, patru volume semnate Șerban Foarță au fost lansate la Timișoara. *Istoriile unui Matroz întors de pe planeta Roz*, *Mr. Clippit & Comp.*, *Un mire fără căpătîi* și *Cartea psalmilor* au fost prezentate de Ion Barbu, Șerban Foarță și Robert Șerban, la librăria Humanitas „Joc Secund”.

Manu Babescu

Miercuri, în buricul săptămînii, lumea din Banat nu așteaptă decît să vină odată furtuna. Din cauza moșaielii generale provocate de încălzirea globală și a caniculei din creierile încinse de monitoare, numai de poezie nu-i ardea timișoreanului de ziua Statelor Unite. Doar că nici 4 iulie și nici zăpușeala dinaintea potopului nu te pot ține departe de-o vorbă mișto de-a lui Foarță, poetul, eseistul, traducătorul, textierul, profesorul. Cînd apuca să scrie atît de mult

MIȘOARA

ia bate grafia

omul ăsta, mă întreb câteodată? Și de unde ușurința asta cu care jonglează cu ideea, cuvântul, silaba, sunetul și senzația? Dar asta nu e treaba mea. Doar că, în calitate de ex-student de-al lui Foarță, îmi este greu să nu mă arunc cu minte în sala de curs unde era la fel de natural ca la această lansare a nu mai puțin de patru volume frumoase colorate și lucioase. Așa că, în timp ce stăm, ca la șezătoare, alături de Ion Barbu, realizatorul caricaturilor din rimoromanul *Un mire fără căpătii*, scos de Polirom și „Suplimentul de cultură”, de Șerban Foarță, maestrul de ceremonii, și de Robert Șerban, neobositul apărător al culturii din îndepărtata noastră zonă de vest, ascultăm cum minți istoriile minții. Cu *Mr. Clippit și Mirele fără căpătii* în mîini, pipăi prîpîit grafica și tipăritura. Îmi place pentru că, da, poezia trebuie pusă în volum ca în ramă sau în farfurie ca o prăjitură. *Îți mai aduci aminte, Nela, cum începea telenovela?*, îmi pică ochii pe ilustrațiile de schelete de stil inconfundabile din volumul roz pe dinafară, gri pe dinăuntru. Pentru că rimoromanul cu pricina reprezintă, de fapt, rubricile „Telenovela no-va” scrise de Foarță în „Supliment” în 2005, după cum poate vă aduceți aminte, și ilustrate de Ion Barbu prin personaje ca Marie-Jeanne, nașu’ Gică, Pănuța Columbeanu, Carlo, Băscu, Iliescu și Vlad Tepeș. Dar nu asta era ideea.

În fine (citez, cititorul e rugat să nu confunde acest nominativ cu vocativul termenului *lin!*), parodia bate pornografia, *like a virgin*, mai ales în România. Așa că Mirele fără căpătii le spune pe șleau și nu se dezmente de la rime.

Merg mai departe prin poză, proză, roză

Trecînd la Mr. Clippit și compania, dau de chițcăituri familiare de mouse. Pe loc repaus, bag o poză *pe post de Links*, adică *Ris care de misterios ce is am un suris de Sfinx* și dau un *reply*, ca și cum, *neavînd hirtie pentru corespondență, ți-aș scrie pe reversul misivei tale proprii*. În rest, ascult la umbra albumelor grele de arhitectură transparentă povești rimate și periate despre dragoni mai vechi și mai noi, despre timpuri încorsetate de putere, consum, prostie, alchimie și despre aceleași personaje balcanice, post-romantice, veșnic vampirice. Continuînd cu risul și cu rima și auzindu-l pe Foarță vorbind despre era tehnologizată, îl iei de mîna pe Mr. Clippit de la Curtea Veche și treci la *Istoriile unui Matroz* (sau marinar roz?) de la Brumar. Tună! Iar *cînd fulgeră, se pare că ni se face-o poză de pe Planeta Roză*. Merg mai departe prin poză, proză, roză, și dau de cauză: *Mi-e frică și-acum, de nu mai pot: eram fotografie și n-aș fi vrut să fim cîți intră într-un film*. Și ies înainte de a începe un război între cele două poze pentru că nu stăteam pe roze, iar din volum pricep că aici se intrerupe-n marțialul tărăboi, istoria celui care vrea nunta, nu război sau varianta *foarțată* make love not war. Și iată cum de la mirele fără căpătii, cu poze-poze, interzise minorilor, ajuns la senzația de psalmi, vin și har. Adică cel cu har are și habar. Stop cadru, simultan!

DE ACUM, ȘI-N LIBRĂRII! / O NOUĂ APARIȚIE ÎN COLECȚIA „SUPLEMENTUL DE CULTURĂ”

șerban foarță ion barbu
UN MIRE FĂRĂ CĂPĂȚII

Suplimentul
„CULTURĂ

POLIROM

Copii, nu ne-au durut polipii nici pe Ion Barbu, nici pe mine; noi luam, cînd alții făceau pipi în pat, doar polivitamine.

Apoi, la anii vîrstei tandre, le trăgeam clopote (de tuci!) unor dudui cam poliandre și ne feream de politruci.

Eu, ca nedrucăr al lui Poli, nici el, fan-Jiul, - orice pol în plus, îl dam, ca toți matolii, pe-un litru-doi de monopol.

Pe cînd dădeam în floare merii, iar noaptea ne dădeam cu dești-u-n ochi, visam la polimerii Lenuței noastre ot Petrești.

Șchimbăriiii-au venit, iar polii s-au inversat, - atîta cît să poți să faci, pe albul colii, caricaturi sau să scrii „zît!”.

Politicos, nu ride hirbu’ de oala spartă, - dragă Barbu, pe cînd munceai la I.D. Sirbu, io-l cam uitasem pe Ion Barbu.

Cum, azi, avem un președinte matroz, dar nu mai este rom marinăresc, ca mai 'nainte, - io zic s-o dăm pe... Polirom.

Recomandat de

Ziarul de Iasi

GALEA de SUD

„Nu, Fratele cel Mare nu ne su-praveghează. Cîntă și dansează. Scoate tot timpul niște iepuri din joben. Fratele cel Mare se chinuie să ne rețină atenția atîta timp cît stăm treji. Face totul ca să ne răpească atenția. Face totul ca să ne distragă. Face totul ca să ne absorbară pe de-a-ntregul.

Face totul ca să se aleagă praful de imaginația noastră. Pînă ce devine la fel de folositoare ca apendicele. Face tot ce-i stă-n puteri ca să ne ocupe atenția în permanentă.

Și asta e mai rău decît să fii supravegheat. Lumea exterioară ne umple pînă la refuz, așa că nimeni nu mai are de ce să-și facă griji pentru ceea ce e în mintea noastră. Imaginația tuturor este atrofiată, așa că nimeni nu mai are cum să devină o amenințare pentru lume.”

Palahniuk are talentul diabolic ca, oricît de mult sînge ar curge, oricît de nevinovate ar fi victimele, în mod teoretic, nu poți simți milă față de ele. Poate din cauza frame-ului pe care reușește să-l construiască încă din prima pagină, poate datorită faptului că, în cazul de față, le resimți integrate perfect osaturii lui Big Brother. Iar personajele criminale nu sînt altceva decît rățaciți, psihopați, creații ale lumii pe care încearcă s-o distrugă.

Nu are aceeași cantitate de blood and gore precum Bintuții

Acuma, ca s-o vireze într-o ironică duoasă, jurnalistul psihopat se predă, iar Helen descoperă cartea primordială a vrăjilor, lucru ce-i permite să se transporte în trupul poliștului care-l „controlază rectal”. Moment în care naratorul realizează că s-a îndrăgostit cu adevărat de vrăjitoare (avusese dubii la un moment dat, suspectînd-o că ar fi folosit pe el o vrajă de îndrăgostire). Cei doi „copii” adoptați, Stridie și Mona Sabbat, pornesc în lume, gata să folosească toate vrăjile din Carte, urmăriți de poliștului-tușeu-rectal-ex-Helen și de jurnalistul-psihopat: „Deci sînt îndrăgostit de Helen cu adevărat. O femeie în

trup de bărbat. Nu mai avem parte de sex sălbatic, însă, după cum ar fi zis Nash, nu așa ajung toate relațiile după un timp?”.

Cam soft pentru Palahniuk, nu-i așa? Într-adevăr, nu are aceeași cantitate de blood and gore precum Bintuții (în timp ce scriu, la Pro TV se dă o știre cu o fetiță care s-a înecat într-un bazin, fiind trasă la fund în gura de evacuare a apei – realitatea e pe undeva pe lângă imaginație), însă vine cu o doză de sentimentalism crud care acolo lipsea. Nu e vertij, e un murmur ucigaș spus la capătul pătuțului și ascultat de spirite zornăitoare, de capete cu găvane goale, licărind în apa împută a căzii. Știind ce

a făcut Palahniuk după *Haunted*, în *RANT*, mă întreb unde o să se oprească...

După ce ai terminat de murmurat cîntecul de leagăn, te întrebi iarăși dacă nu cumva, ținînd în mîini o astfel de armă „letală”, nu te-ai dovedi mai puțin bun decît te crezi, dacă nu te-ai transforma treptat într-un Înger Exterminator, posesor al adevărului și al soluției finale. Cujetați...

Noaptea bună, pușiori...

Chuck Palahniuk, *Cîntec de leagăn*, traducere din limba engleză de Radu Garmacea, colecția „Biblioteca Polirom”, Editura Polirom, 2007

CREPUSCUL CIVIL DE DIMINEAȚĂ

Emil BRUMARU

Peștele și chelia

Peștele și chelia. Vatel și Ivan Dmitrici Cerviacov, doi celebri slujbași orgolioși, mor, fiecare în stilul vremii sale, neputînd suporta umilința de a-și cere iertare. Primul (secolul XVII) nici nu încearcă. Știe dinainte că e inutil. La spada și la a treia împunsătură cade lat, dar cu onoarea salvată. Gestul pare cu atît mai elocvent cu cît peștele ce-l lipsea pentru masa regelui aflat în vizită la Chantilly începe să sosească din toate părțile, imediat după sinucidere. Al doilea, Ivan Dmitrici Cerviacov, trăind în secolul al XIX-lea, suportă conștiințios etapele umilinței. El dorește din tot sufletul să fie iertat. Stropind în timpul concertului, printr-un nefericit strănut, chelia Consilierului Brizjalcov, de la Ministerul Comunicațiilor, îl asaltează cu scuze, i se pare că nu-i de ajuns, își consumă ultimele resurse de a se face înțeleș în audiențe repetate și, jignit profund („– leși afară!!!”),

„Ajuns în neștire acasă, se întinse pe divan fără să-și scoată uniforma și... muri”. Bineînțeles că în uniformă. Era o situație oficială. Nu maculase chelia oricui, ci a unui „superior”. În timpul concertului! Chiar dacă nu a șefului direct. E sigur că Brizjalcov nu a aflat niciodată de Anton Pavlovici Cehov. Regelui, în schimb, i s-a anunțat dispariția lui Vatel. L-a afectat! Și doamna de Sévigne încheie fermecător scrisoarea către doamna de Grignan: „... prinziră foarte bine, luară gustarea de după-amiază, cînară, se duseră la vîntoare; totul era ca vrăjii”. „– Cum? – întrebă Cerviacov în șoaptă, aproape leșinat de spaimă.”

Metamer de înger. Pe atunci știam: nu merg decît să ating cu pieptul lumina. Și pasul mîi era lîn, ochiul bombat în deschiderea lacomă a pleoapelor, inima ceasornicărea tainic roua în turnul de nervi. Fragedele fraude ale ploii, spolierile exhibate de cochiliile foștilor melci, cîșmelele lui

Sigmund Freud (picurînd delicioase complexe ciobănelor soșii, virili, de pe Muntele Athos!), paingii rîtoși, magazinele mol, răscoapte (pline de unelte gospodărești, stive de lemne tăiate fin cu briciul, lăzi putrede, doldora de vechi cărți școlare), da... magazinele atîrnînd în aerul după-amiezii, dovezile de izbîndă-n celebrele lupte navale, rumeșuri și lămpi cu fitil, parfumul doagelor scorjite, fără cercuri, șerpilii lehametisiți să-și trîrfe veșnic pungile cu venin lîric, urșii purtători de cilicium printre știubelele doldora de faguri, ideile fixe, răstignite pe moțul curcilor în derivă, toate, absolut toate, auster și integru, le împodobeam în litere, spre o înregistrare definitivă, zăcută blînd în dosare ample, cu clape groase de fier sau de alamă, neînduplecate, ostile oricăror capricii, scifoseli, garaga...

Cui i-e frică de ștampile (Fișă pentru Romanul poștal)

Transcriu ca-ntr-un delir! Ștampile de complezență, ștampile ale poștel balneare, ștampile de carantină, ștampile poștale „Paquebot”, ștampile poștale „Ancora”, ștampile poștale „Arc de cerc”, ștampile poștale concentrice, ștampile poștale „Crin”, ștampile poștale „Crucea florală”, ștampile poștale cu agrafă, ștampile poștale cu draperie, ștampile poștale cu indicarea timpului, ștampile poștale cu stea, ștampile poștale de graniță, ștampile poștale de hotel, ștampile poștale „Degetar”, ștampile poștale de fier, ștampile poștale de plută, ștampile poștale „Drapel”, ștampile poștale „Evantai”, ștampile poștale „Inimă”, ștampile poștale „Negative”, ștampile poștale „Mute”, ștampile poștale „Petrecute”, ștampile poștale „Prima zi”, ștampile poștale „Roată de ceas”, ștampile poștale „Roată de moară”, ștampile „Ucigaș”... Ștampilograf demonic și divîn, bătrînul Dosto ne-a aplicat în carne vie, ștanțîndu-ne pe viață, Ștampila de cristal a lui Kirillov!!!

SEMNAL

Speranța Anton, *Incursiune în medicina naturistă. În amintirea lui Valeriu Popa*, ediția a XII-a, revizuită și adăugită, colecția „Hexagon. Medicină naturistă și tradițională”, Editura Polirom, 632 de pagini, preț 37.95 lei

Una dintre cele mai vîndute cărți de medicină naturistă din România. „Trebuie să avem încredere în capacitatea propriului organism de a se refăce conform matricei genetice inițiale, care este cea de sănătate. Nimic nu este imposibil cînd ai credință și răbdare. Și eu am trecut, pentru o perioadă de timp, prin această disperare, dar Dumnezeu îmi îndrumă pașii și nu mă dau bătută. Am înțeles că boala este rezultatul unor greșeli făcute cu voce sau fără voce și al unor lecții de viață.” (Speranța Anton)

Din cuprins: Compendiu naturist • Recomandări pentru cei grav bolnavi • Regimuri recomandate de Valeriu Popa • Program zilnic recomandat de Valeriu Popa pentru cei grav bolnavi (cancer) • Exerciții pentru redresare • Reguli generale de sănătate

Holly Peterson, *Dădacul*, traducere de Ioana-Mihaela Cărstea, colecția „CHIC”, Editura Polirom, 480 de pagini, preț 34.95 lei

„Am pus mîna pe *Dădacul* și l-am citit dintr-o răsufulare. Este un portret remarcabil al vieții bogătașilor din Manhattan, în cele mai intime detalii. Și, mai ales, m-a făcut să-mi doresc și eu un dădac doar al meu!” (Sophie Kinsella)

Dădacul este romanul ei de debut, un portret ironic al vieții bogătașilor din Manhattan. Dacă despre dădaca a auzit oricine, la ce ar putea servi dădaci? La această întrebare nu veți găsi un răspuns decît citind cum mamele bogate din New York, dintre care face parte și Jamie, descoperă că soții lor sînt mult prea ocupați pentru a-și mai îndeplini rolul de figuri paterne în viața moștenitorilor. Un dădac, așadar, este un bărbat în floarea vîrstei, atrăgător, cultivat, plin de umor, tandru și cu picioarele pe pămînt: combinația perfectă pentru a le oferi acestor băieți modelul masculin ideal. Dar, judecînd după reacția lui Jamie, copiii nu sînt singurii marcați de prezența dădacului.

Daniel Cristea-Enache: „Vreau să comunic lumii întregi că am început să slăbesc. Și că, în două săptămâni, spre stupoarea și admirația cunoscuților, am pierdut în greutate 10 (zece) kilograme“.

BUCUREȘTI FAR WEST

Daniel CRISTEA-ENACHE

Reclamă vie

Cam de două săptămâni, m-am transformat într-o reclamă vie. Nu, nu m-am apucat să-i concurez pe *oamenii-sandwich*, cei care poartă pe două picioare un afiș cu cite un produs. Reclama pe care o fac eu este lipită de piele, pe dinăuntru și pe dinafară, internalizată într-un mod biologic. La drept vorbind, reclama pe care am început s-o fac eu chiar persoana mea, cunoscută pînă nu demult sub un anumit format...

În acest stil ușor prețios, vreau să comunic lumii întregi că am început să slăbesc. Și că, în două săptămâni, spre stupoarea și admirația cunoscuților, am pierdut în greutate 10 (zece) kilograme. Reacția celui care mă vede este, inițial, una de mirare. Urmează explicația sumară: „În o dietă“, care, aproape instantaneu, determină rugămintea: „Dă-mi-o și mie!“. E uimitor cîți oameni vor să slăbească în țara asta, și, dintre aceștia, cîți sînt prieteni ori cunoscuți ai mei. După trei-patru detalieri ale dietei, toate orale, mi-am dat seama că nu voi avea timp și chef să le povestesc tuturor despre ce ar trebui să mănînce; așa că, printr-o inspirație de moment, am tras la xerox foaia originală – și cînd al șaptesprezecelea sau al optsprezecelea doritor de dietă îmi cere detalii, eu, cu un aer preocupat, de profesionist al calorilor arse, scot din geantă o copie și i-o dăruiesc cu un zîmbet cald.

M-am gîndit însă că fac o discriminare. Poate că sînt mulți alți oameni care, sătui de kilogramele în plus, disperăți că mănîncă puțin și tot nu slăbesc, și-au pierdut încrederea în ei înșiși. Neavînd ideea de a merge la un medic nutriționist (omagii Roxanei, colega de editură care mi-a dat pontul), se tot dau jos de pe cîntar cu ochii în lacrimi... Pentru toți acești semeni nefericiți ai mei, încredințez tiparului și difuzării naționale a „Suplimentului de cultură“ Dieta, cu majusculă:

Mic dejun (8.00): 3 felii de mușchi filé sau șuncă de pui (50 g); o felie de brînză Mozzarella sau caș (50 g); roșie, castravete; o felie de piine de secară; cafea, numai cu zahăr brun;

Gustare (10.00): mere sau kiwi sau mandarine sau grapefruit sau portocale sau căpșuni sau cireșe (250 g);

Prînz (13.00-14.00): pui la grătar sau la cuptor (150 g); salată de varză, roșii, castraveți cu lămîie și ulei de măsline; o felie de piine de secară; ceai de plante;

Gustare (16.00): mere sau mandarine sau grapefruit sau portocale sau căpșuni (250 g);

Cină (18.30-19.00): vită la grătar sau la cuptor (150 g); salată verde, roșii, castraveți cu lămîie și ulei de măsline; iaurt (200 g); ceai antiacidipos.

Lichide permise: apă minerală, apă plată, ceai de plante (ceai verde), cafea (fără zahăr).

Lichide interzise (vâil): cele alcoolice.

Dieta aceasta durează trei săptămâni și e făcută pentru cei care sînt, așa, mai carnivori (mai există una pentru fani lactatelor). În afara de penibila piine de secară, pe care am reușit s-o înlocuiesc cu un graham mai prietenos, și cu excepția micului vertij încercat, într-un restaurant, la vederea unor cupe de înghețată cu care altădată m-aș fi războit pînă la victoria finală, n-am avut probleme. Mă simt nemaipomenit. Prietenii mă admiră și mă încurajează, dușmanii mă invidiază și mă înjură și din acest motiv, iar cei foarte apropiați îmi declară că am căpătat *look-ul* din adolescență.

Voi continua în acest stil, chiar dacă voi ajunge să semăn cu băiețelul de șase ani care se juca, alături de fete, cu elastic. Multe realizări deosebite sînt însoțite de unele efecte secundare, sau colaterale...
Dieta, cu majusculă:

Noutăți cu Clara Haskil și Sergiu Celibidache

Cu riscul de a părea că îmi repet subiectele, trebuie să observ că, la ora actuală, doi interpreți români, Clara Haskil și Sergiu Celibidache, ilustrează constant pe disc, dacă nu aproape exclusiv, lumea muzicală din care provin. Este facil de observat că ambii au făcut parte din diaspora română și că au fost asimilați în așa măsură somităților mondiale muzicale încît indiferența cu care îi tratează țara lor de origine aproape că nu mai contează.

Sigur că în mod ideal ar fi frumos dacă un muzicolog, o instituție culturală sau o casă de discuri românească s-ar fi ocupat cu perseverență de recuperarea și promovarea arhivelor lor, de menținerea în mers a ceasului publicării de studii sau al aniversărilor. Insistența mea obsesivă este probabil inutilă, deoarece, ca și în trecut, reacțiile, dacă vor fi existînd, rămîn atașate discuțiilor pioase de salon, mîrginite la cîteva răzlete comemorări strict locale, dar și morții în anonim și absenței oricărui disc.

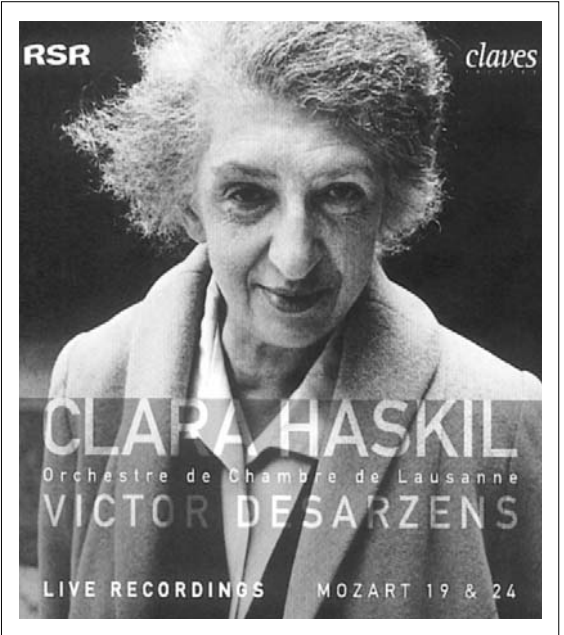
Mă gîndeam din nou la toate acestea privind o reclamă a Festivalului Enescu, repetată pe cîteva posturi de televiziune internaționale, în cuprinsul căreia, cel puțin așa am rămas cu impresia, despre București nu se spune că e în România. Ceva ce elvețienii, de exemplu, nu își permit, cînd vorbesc despre Festivalul de la Montreux sau despre cel, mai nou, de la Verbier.

Elvețienii, mai precis casa de discuri *Claves*, se ocupă intens de valorificarea moștenirii Clarei Haskil. Cînd într-o scrisoare anterioară vă spuneam că, practic, toate arhivele radio importante au fost publicate, greșeam prin omisiune. Am primit de la *Claves*, ultimul disc Haskil și am avut un soi de revelație. Un disc apărut cu întîrire din cauza exigențelor copyright-ului, dar care nu ar trebui să lipsească din nici o colecție sau discografie a pianistei noastre. Din nou două concerte mozartiene, cel de-al 19-lea în fa major, KV 459 și al 24-lea în do minor, KV 491. Ambele au fost înregistrate perfect de radioul elvețian romand, în concerte ale Orchestrei de Cameră din Lausanne, sub bagheta lui Victor Desarzens, cel dintîi la 14 octombrie 1957, cel de-al doilea la 25 iunie 1956. Desarzens, mai puțin cunoscut în afara Elveției, urmașul lui Hermann Scherchen la pupitrul Orchestrei din Winterthur din 1950, avea deja un excelent

SCRISOARE PENTRU MELOMANI

„Muzica nu trebuie înțeleasă, ea trebuie ascultată“ (Hermann Scherchen)

Victor ESKENASY, Radio Europa Liberă, Praga

instrument sonor în Orchestra de cameră din Lausanne, pe care a constituit-o în 1942 și a condus-o pînă la sfîrșitul vieții, în 1973. Cu Clara Haskil, orchestra este practic impecabilă.

Concertul Nr. 19 exista deja pe disc în cinci înregistrări, din care cel puțin două absolut pasionante, cu Schuricht și Ferenc Fricsay. Numărul 24 există și el, cum o amintesc în livretul discului exegetul pianistei, Jérôme Spycet, în nu mai puțin de șase versiuni (dirijat de Cluytens, Karajan, Munch, Hindemith, Klemperer și Markevitch). Dar cită serenitate aici, în interpretarea Clarei Haskil! O serenitate, insistă Spycet, pe bună dreptate, „pe care arareori o găsești într-o asemenea unitate, constanță, de la un capăt la celălalt al concertului“. Și ce se poate spune mai mult despre acest disc tîrziu revelat publicului și colecționarilor decît indemnul final al muzicologului citat: „Ascultați interpretarea ei miraculoasă, pe care din nefericire nici unul din discurile sale nu o va restitui vreodată complet: ceea ce transpune aici este însă deja un soi de miracol“.

În termeni de miracol se vorbește adesea și despre Sergiu Celibidache, celălalt muzician român ale cărui înregistrări *live* nu încetează să apară. Colecționarii se vor bucura acum de patru înregistrări video din arhivele italiene, dintre care două au fost puse deja pe

piață, ca DVD-uri, de casa Opus Arte. Este vorba de *Simfonia a 9-a* de Anton Bruckner, înregistrată cu orchestra simfonică din Torino a Radioului Italian, în 1969 și, din același an, de o versiune a *Simfoniei fantastice* de Berlioz. Banda de sunet originală mono a fost remasterizată într-un fals stereo, pe două canale, afirmîndu-se că și imaginea, alb-negru, ar fi fost restaurate. Calitatea lor rămîne însă una mediocră, departe de ceea ce benzilor comercializate odinioară pe laser disc și casete video de Sony. Îmi e greu să vă recomand aceste DVD-uri, considerîndu-le altfel decît mărturii vizuale ale perioadei italiene a dirijorului, cu un plus de interes pentru interpretarea simfoniei lui Bruckner, compozitorul favorit al lui Celibidache. Probabil, colecționarii se vor grăbi să le cumpere.

În același val de imagini, indispensabil de privit și reprevit, de urmărit și gustat muzical, este însă un alt DVD (Euroarts), cu orchestra radio de la Stuttgart adusă cu greu, dar adusă la incandescență de Celibidache, în 1965, într-o cu totul memorabilă repetiție și explicație, așa cum o mai făcea doar Bernstein pentru copii, a poemului *Till Eulenspiegel* de Richard Strauss. Un disc din rara categorie a DVD-urilor de utilizat ca material didactic în clasele de dirijor ale școlilor de muzică.

PUBLICITATE

Radio România Cultural
CRAPPITI
o interfață a culturilor europene
CRAPPITI
o luptă dreaptă în arena diversității
CRAPPITI
un român la un minut - decupat din istoria cotidiană
CRAPPITI
o emisiune realizată
la **Radio România Cultural**
în fiecare zi
de luni până joi,
de la ora 14:30
CRAPPITI
cu **Adela Greceanu** și **Ioan Budura**
fm
Brașov 105 | București 101.3 | Craiova 101.1 | Cluj 101 | Iași 103.1 | Timișoara 100.7

Transformer-ii care schimbă Taormina

Am promis să revin cu încă un text despre Taormina și despre Festivalul de Film care a ajuns aici la a 53-a ediție. În amfiteatrul grec (vechi de 2300 de ani) s-a lansat, în avanpremieră mondială, cel mai recent blockbuster al lui Michael Bay, *Transformers*, care se anunță filmul verii. A fost o atmosferă cum cred că n-a mai cunoscut amfiteatrul respectiv de pe vremea romanilor, când fremăta la luptele cu gladiatori.

După intrarea care la italieni e deja regulă, seara a început cu un spectacol laser care ne-a lăsat pe toți amețiți. Alex. Leo Șerban, lingă mine, a scăpat niște urale la sfârșit (oricum eram bine-dispuși pentru că aveam cele mai bune locuri, unde ne puteam întinde picioarele, iar înainte de a începe spectacolul, un localnic l-a întrebat pe un neamț de lingă noi, arătând spre două locuri: „Are they busy?”. Normal că am chicotit un sfert de oră imaginându-ne ce-ar răspunde scaunele).

Deci spectacolul laser a constat în trei fascicule, două verzi și unul mov, care s-au rășchirat peste noi vreo 10 minute, desfășurând ori un fel de pinze strînse la gură, ori niște linii punctate, ori stringându-se într-un fel de portal spre alte dimensiuni. Nu mai aveai nevoie de hașiș sau meditații. Pe urmă a început și filmul, ale cărui prime secvențe au fost întimpinate cu aplauze, iar fel și primele pauze dintre acte. N-au plecat decât câteva cupluri trecute de 50 de ani, convinse repede că, deși toată lumea din oraș, indiferent de vîrstă, aștepta *Transformers* ca pe nu știu ce, nu e mare lucru de el. Bineînțeles, filmul lui Michael Bay nu e *Casablanca*. Dar ar fi putut fi dacă s-ar fi străduit puțin. Pentru că e și puțin *Ziua Independenței*, și puțin *Godzilla*, *Războiul lumilor*, *King Kong*, avînd în plus multe locuri comune din filmele SF, de acțiune, „de tineret” etc. Filmul coprodus de Steven Spielberg n-are metafizica lui

Spielberg, dar are în rest de toate: poante nostime, mașini „supertari”, „gagici mișto”, avioane de luptă de ultimă generație, dar și un soi de inocență care nu vine numai din felul în care se apropie de mașina căutîndu-i sufletul de tinichea și sinapsa afectivă cu omul, dar și din felul în care filmează, de pildă, kit-chios de înduioșător, soldații americani, prăfoși și sexi, mergînd în ralenti, cu avioanele și apusul de soare în spate.

Castronul cu miere a fost Transformers

N-am avut popcorn, dar m-am distrat, mai ales că atîta grijă ca să nu fie filmat ori fotografiat un film n-am văzut niciodată. Militarizare și acolo, și aici. Ne-au dat încă de la intrare niște pungi pe care după film abia le-am putut desface. Am închis telefoanele, am trecut prin trei filtre de control, am fost scanați, apoi supravegheați în timpul filmului de un nene care se plimba pe interval cu un aparat în infraroșu. Mă uitam cu Leo după lunetiști. O voce ne anunța la megafon, cu nuanțe de stewardesă, că e strict interzisă folosirea oricăror aparate electrice. Sint convinsă că tot a filmat cineva. Deci la *Transformers* a fost frumos, mai ales că ne-au dat și tricouri la ieșire, pe care scrie, dedesubtul siglei, „Taormina, Italy, 21 iunie 2007”. Ca să știe și nepoții ce filme se făceau odată.

FILM

Iulia BLAGA

La Taormina e bine așadar. Punctul slab al unui festival poate fi transformat în punct forte. Taormina e un loc cu mare, unde poți face plajă, unde te poți căța pe Via Crucis pînă sus pe creastă, unde poți minca șrimpi, unde poți face poze în prostie. De regulă, e de rău pentru un festival de film. Locul a fost frecventat odinioară de tot felul de nume mari, dar și de nume la fel de celebre din lumea filmului mondial. În ultimii ani, festivalul a decăzut, însă noul director, fost critic de film la revista „Variety”, Deborah Young, se pare că a găsit cea mai bună soluție. S-a zbatut și a adus, pe lingă filmele din zona mediteraneană din competiție, pe lingă filme de festival deci, mai de nișă, și producții populare ale unor mari studii. Castronul cu miere a fost *Transformers*, la a cărui proiecție au venit Michael Bay, protagonistul Shia LaBeouf și reprezentanți de la Paramount. Micile cănuțe cu miere au fost vedetele. Unele dintre ele au primit premii Taormina Arte, altele au ținut masterclass-uri, altele au venit pur și simplu pentru o zi, două. Robert Duvall, Curtis Hanson, Eric Bana (prezentînd *Lucky You*), Matt Dillon, Hanna Schygulla (al cărei admirator era administratorul hotelului unde am stat), Giancarlo Giannini (care mi-e simpatic mie), Ben Gazzara (însoțit de o soție blondă, însoțită de un teckel roșcat cu păr scurt și o leșă cu motoci roșii), James Franco (pentru că festivalul s-a deschis cu *Fly Boys* și un miting aviatic cu avioane vechi), Terence Davies, Giuseppe Tornatore (cărui i s-a dedicat o retrospectivă completă, incluzînd pînă și reclamele) și Ennio Morricone.

4 luni, 3 săptămîni și 2 zile a născut dispute în Franța

„Această cenzură este de neînțeles”

Liga pentru drepturile omului (LDH) cere ministrului francez al Educației, Xavier Darcos, „să revină” asupra deciziei sale de a „cenzura editarea” unui DVD cu filmul lui Cristian Mungiu, *4 luni, 3 săptămîni și 2 zile*, destinat școlilor și liceelor din Franța. Într-o scrisoare deschisă dată publicității marți, 10 iulie a.c., Agnes Tricoire, delegat al „Observatorului pentru libertatea de expresie în materie de creație” din cadrul LDH, este de părere că această „cenzură” este „de neînțeles”, mai ales că o singură organizație s-a declarat împotriva difuzării filmului în școli, asociația anti-avort „Choisir la vie” (Alege viața). Vinerea trecută, Xavier Darcos a anunțat că refuză editarea de DVD-uri cu filmul lui Mungiu pentru școli și licee, pe motiv că ar fi prea dur. O zi mai tîrziu, ministrul și-a „suspendat” decizia, după ce Societatea Regizorilor de Film (SRF) a denunțat „presiuni ale unor asociații anti-avort” pentru ca filmul lui Cristian Mungiu, care vorbește despre avorturile clandestine din România lui Ceaușescu, să nu fie distribuit pe DVD în instituții de învățămînt. Totodată, ministrul a decis sîmbătă să-i primească pe reprezentanții SRF și membrii din juriul de la Premiul Educației și să

consulte Comisia națională de clasificare. LDH a anunțat „că nu se poate mulțumi” cu această suspendare și cere ministrului „să revină pur și simplu asupra acestei decizii”. *4 luni, 3 săptămîni și 2 zile* a primit la ediția de anul acesta a Festivalului de la Cannes, trei premii: Palme d'Or, Premiul FIPRESCI și Premiul Educației Naționale. Cel din urmă recompensează, din 2003, un film prezent în selecția oficială de la Cannes, ales pentru calitățile sale artistice și pentru interesul său din punct de vedere pedagogic. Filmul premiat este apoi editat pe DVD și distribuit în școlile franceze.

» **„Dacă acest film vorbește despre subiecte atît de importante precum dictatura (...) și avortul, este oare normal să nu sesizăm ocazia unei oportunități pedagogice care trebuie discutată împreună cu elevii din licee?”, se întreabă membrii Ligii pentru Drepturile Omului.**

PUBLICITATE

Centrul Național al Dansului

Selecție de proiecte la Centrul Național al Dansului – București

TU CREEZI, NOI FINANȚĂM

Perioada de depunere a dosarelor **10 iulie – 10 august**

Dosarele se pot depune la sediul CNDB zilnic între orele 10:00-16:00

Centrul Național al Dansului – București (CNDB), Bd. Nicolae Bălcescu 2, București
Tel.: + 40 (21) 318 86 76. office@cndb.ro, www.cndb.ro

Alternative 24-FUN Supplemental HotNews LifeStyle P&R

SECRETUL ADRIANEI

Adriana BABEȚI

Odiseea de Socrate

A dat Cel de Sus și s-a încheiat, în mari zvrăcolituri, sesiunea studenților din anii mici la lit. comp. Împreună cu Gabi am corectat zi-lumină peste 700 de lucrări. Eu – anul I. Ce să zic? Că uneori am ris, dar cel mai des am rămas mută de jale. Căci rareori mi-a fost dat să citeșc atâtea gogomării ieșite din pixurile fătucelor și flăcăilor de la, totuși!, Litere. De ce oare s-a întâmplat așa o grozăvie? Știu, dar încă nu spun. Parcă cel mai crunt încercat a fost bietul Ulise. Însă nici lui Oedip nu-i fu mai moale. Și nici amozelului Tristan cu tot cu Isolda lui. Iaca o spicuire la întâmplare, cuvânt de cuvânt, în transcriere directă. Copii, aveți lăgătura!

Cugetări despre Ulise: „Romanul începe cu căderea Troiei. Troia era o cetate care a fost învinsă de către Ulise și oamenii săi. Greci ca să-i păcălească pe romani lăsându-le un cadou, mai precis un cal troian. Romanii introduc acest cal troian în cetate păcălindu-se singuri. Noaptea greci au atacat cetatea, bine înțeles învingind-o”. Și: „Ulise este un erou dionisiac. El este eroul principal din Odiseea. El este conducătorul țării Itaca. În Odiseea de Socrate, motivul principal este gnostos. Ulise, eroul este ghidat tot timpul și sfătuit de către Afrodita, zeița frumuseții, care îl protejează și îl ghidează pas cu pas. El credea că ea îl ajută așa din proprie inițiativă, fără să-și dea seama de fapt că ea este îndrăgostită de el”. Sau: „Ulise este un erou odiseic fiind nerăbdător să părăsească insula lui Calypso. Plingînd pe mal Ulise este imaginea filosofului nerăbdător să scape de aici: sufletul intelectualului nu poate suferii să fie închis în acest înveliș”. „Nimfă în opera lui Homer înseamnă ceva josnic”.

Plus crîmpeie despre Oedip: „Încă de la început trebuie menționat faptul că Oedip, prin faptele pe care le-a făcut, îl putem numi un

«adevărat erou». Trist este încă că acesta nu este un erou oarecare, ci face parte din categoria eroilor tragici. După cum spune și titlul Oedip rege, acesta a fost un erou în adevăratul sens al cuvîntului. Dacă ar fi să parafrazăm faptele lui Oedip, putem trage o concluzie: nu cred că mai există în zilele noastre o persoană, indiferent căruia sex îi aparține, care ar fi dispusă să se sacrifice precum Oedip. Pentru noi este un model, un exemplu pe care ar trebui să-l urmăm atît în viața de zi cu zi, cît și în viața cotidiană, în muncă”. „Într-o zi pe cînd mergea cu împreună cu prietenul său de pahar, în cale le apare un bătrîn pe care Oedip, considerîndu-l inutil îl ucide. Acest roman are un sfîrșit tragic”.

Sau cîte ceva despre amozezii medievali: „După ce vîntu se mai potolise Tristan ancorează corabia pe un țărm și fiind sătui de atîta mare marinarii și cei o sută de cavaleri se coboară. Pe corabie rămîne doar Isolda cu serviitoarea sa. La ele vine Tristan cerînd vin”. Dar și: „Romanul Tristan și Isolda este un roman de dragoste/iubire și de pasiune. Acest roman ne prezintă iubirea dintre Tristan și Isolda, o iubire împărțită cu multe greutăți. Acest roman este un roman de iubire și pasiune bazat pe paricid și incest”. „Tristan și Isolda trăiesc în pustietate pînă își dau seama că nu-și oferă condiții și o aduce regelui, dar tot se întîlnesc noaptea sub un copac în grădină. În final cei 2 se despart și mor”.

Vreți să aflați de ce n-am făcut stop cardiac, de ce n-am intrat în depresie și n-am luat calmepam sau măcar extract de sunătoare ca să-mi revin? Și de ce, dimpotrivă, după ce am citit toate lucrările, am tras adînc aer în piept, m-am gîndit bine și am început să mă bucur? Reveniți peste o săptămînă.

AETSEVOP pentru copii cu IMGN

Faceți cunoștință cu Rrrr. Rrrr este un tigr galben cu dungi, ca toți leii veritabili, puțin urcîcios vine-rea, dar înnebunit după dulceața de căpșuni. Și mai faceți cunoștință și cu Donald Bisset, care știe să spună povești, dar nu se pricepe deloc să organizeze o vacanță.

Și, mă rog, ce-l face pe Donald Bisset să spună? „Iarba care înverzește și copacii care cresc.

Bubuiatul tunetului și răpăitul ploii. Copiii și animalele, la care țin atît de mult. Eu îmi scot pălăria în fața unei buburuzi! Îmi place să mîngîi pisucile și să merg călare... Îmi place să scriu, să joc pe scenă, să desenez... Cînd îți plac toate astea, ești cu adevărat bogat! Un om nu poate fi fericit, dacă nu iubește nimic...”

Cum spuneam, de la Donald Bisset alți tot felul de lucruri. De exemplu, despre leii britanici. Care locuiesc la Londra și-s făcuți din piatră. „Unul e bun și cuminte. Stă întins cit și ziuica de lungă și numără vizitatorii care intră în muzeu. Celălalt leu e o fire poznașă. Odată, nici una, nici două, l-a lins în creștet pe un vizitator.” Ceea ce n-a fost nici politicos din partea lui, nici plăcut pentru bietul domn (pentru că leii de piatră au limba aspră și gidlicioasă).

Un top de hirtie și-o periuță de dinți

Da, Donald Bisset știe bine ce spune. Îl cunoaște pe purcelușul care voia să

POVEȘTI DE ADORMIT PĂRINȚII

Diana SOARE

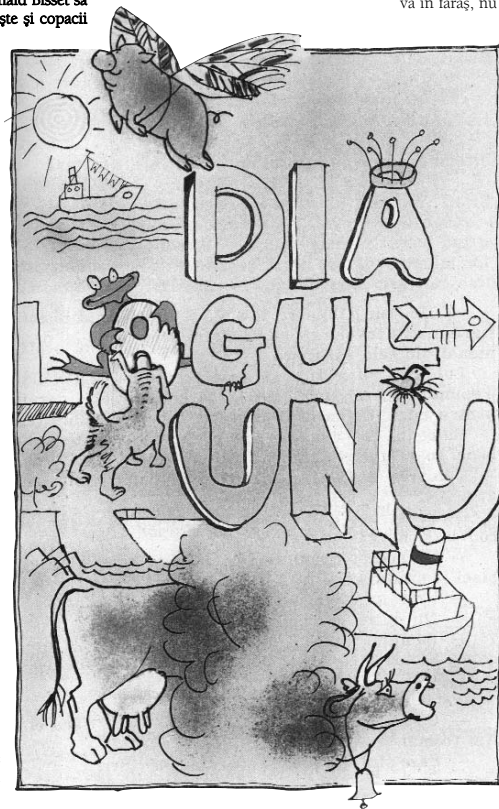
zboare și e convins că Sam rinocerul mîncă o sută de biscuiți cu ciocolată la cină. Are dovezi clare că a existat o corespondență între regina Marii Britanii și ceață („Palatul regal, 1 iulie. Dragă Ceață, nu te grăbi să ne vizitezi. Cu cele mai sincere sentimente, Regina.”), că tenisul e un sport extrem de potrivit pentru canguri și că dragonilor le place ceaiul. Iar dacă ai timp, îți povestește de fiecare dată despre mini-autobuzul care se teme de întuneric și despre calul

care locuia în bufetul unei bucătării, într-un pachet de hirtie.

De fapt, lui Donald Bisset îi plac foarte mult caii. Chiar și cei imaginari, care trăiesc sub covor. E de ajuns să le desenezi cîteva cuburi de zahăr pe o coală de hirtie, pe care s-o strecoți pe furis dedesubt, și-ai să-i auzi ronțîind. Și-i mai plac, evident, și tigrii. Chiar și cei imaginari, care trăiesc tot sub covor și care trebuie să se lerească de mături (deși, dacă tigrul imaginari ajunge cumva în fărâș, nu trebuie decît să desenezi altul).

Dar cel mai mult îi plac copiii. Pentru ei a călătorit hăt-depart, pînă la capătul curcubului, tot în sus pe Apa Vremii. A avut nevoie de o umbrelă de soare, un top de hirtie, un ceasornic, picurii timbrate, o lunetă și-o periuță de dinți. La capătul călătoriei s-a scris o carte, în care a încăput tot ce știa deja Donald Bisset și tot ce i-a mai arătat I-ma-gi-nația lui (adică IMGN). Pe ultima filă, Rrrr a ținut morțiș să scrie un răvaș de rămas-bun: „Le doresc noapte bună tuturor copiilor care au citit această carte. Așteptăm scrisorile voastre. Luni și vineri. Cu dragoste și sincer devotament, tigrul Rrrr și Donald Bisset”.

Donald Bisset, *O zi de naștere uitată. De vorbă cu un tigr.* Povești, Editura Hyperion, Chișinău, 1991. Tălmăcire din limba rusă de Elena Gheorghiu. Ilustrații: I. Pivcenko.

VOI N-AȚI ÎNTREBAT fără zahăr VĂ RĂSPUNDE » TAXĂ INVERSĂ

— Alo, cine-i la telefon?
— Adică cum adică cine-i la telefon? Cine ești tu, uai bou-le, că tu m-ai sunat!
— Costicuță, tu ești? Alo!
— Costicuță, fir-ai tu să fii, eu ți Costicuță cu tîni, uai? De unde știi tu cum mă cheamă? Și, chiar și așa, eu

îs domnul Constantin, maistrușef la ceferu. Așa că ai grijă cu cine te pui, dom'le.
— Costicuță, ci spurcăciuni tot zici acolo, bre? Nu mă mai cunoști? Am fost...
— De unde păcatele mele să te cunosc, că tilifonu nu are geam, ca să te văd la ochi. Suni așa, neanunțat...
— Da' cum dracu' să mă anunț, omule, că de-abia am sunat.

— Uite așa, cînd dai tilifon la un cetățean, te recomanzi dacă ești cinstit.
— Cum să mă recomand dacă nici nu eram sigur dacă ești tu, Costicuță.
— Uite, eu sînt. Cu cine am onoarea?
— Cu mine. Am fost colegi la profesională, Pandelică Mardale, zis Mutu. Țăla chel, din banca de la...
— Mutule, tu ești, frate? Văle-leu, să mor dacă te-am recunos-

cut, păcatele mele. Ai ajuns bine, ai abonament cu minute...
— Un rahat, e cartela vecinului, te sun de la public, hai că deja i-am mîncat două' de mii. Uite de ce te-am sunat, vreau să te...
— Ce mai faci tu, măi, Mutulețule, măi, cum o mai duci?
— Mulțumesc, bine, da nu prea mai am cartelă și mă tem să nu se întrepru. Știi, eu m-am însurat cu sor'ă lu' fata aia din Ibănești, Ortansa. Avem

două fete, una-i în Italia. Vine luna viitoare acasă și vreau să te invit, dacă ai plăcerea, la...
— Mai ții minte, Pandelică, ce frumos ne mai distram noi la profesională, cum chiuleam și tu fumai Carpați după școală? Ce vremuri mai erau, cînd mergeam la...
— Costicuță, nu mai am cartelă, lasă amintirile, eu vreau să te invit la...
— Cum să lași amintirile, cînd tocmai cu astea rămii în

viață? Mie mi se umezesc și acum ochii cînd mă gîndesc la tine cum ai căzut de pe schela aia la Agigea, cum a mai plîns Ortansa. De unde să știu eu că tu o să o iei pe soru-să?
— Costicuță, deci vii la.....
Biiiiiiiiip... biiiiiiiiip... ..biiiiiiiiip
„Credeam că nu ți se mai termină odată cartela aia. Încă două mii și trebuia să vin la nunta lu' fiică-sa...”

BOBI

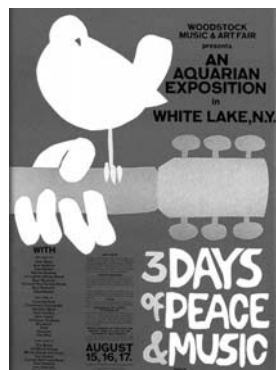

WOODSTO[R]CKĂTOR (I)

LEFT SCREEN

Fiecare generație își creează miturile ei. Cu cât mitul este mai controversat, cu atât puterea lui de seducție și iradiere este mai mare. Timpurile moderne au bulversat raportul dintre om și eroii mitici. Nu mai este adulat sfântul, eroul civilizator, războinicul sau filosoful, ci politicianul, sportivul, actorul, vedeta show-biz. Neschimbat a rămas rolul mulțimii: ea adoră, exultă, aplaudă, urlă.

Dar mulțimea ca entitate poate fi ea însăși un mit, o necesitate, o boală. Băile de mulțime ale polițienilor pot degenera în paranoia lui „dacă voi nu mă vreți, eu vă vreau!”. Însă pentru „vedete”, lipsa mulțimii înseamnă moarte, pur și simplu. Dacă nu-i cumpără discul nimeni, roakerul se poate apuca de condus camioane. Ceea ce unii și fac. Formă de anihilare a identității prin identi-

ROCKIN' BY MYSELF

Dumitru UNGUREANU

ficare cu un organism supra-personal, mulțimea este elementul fără de care eroii nu pot exista. Nimic paradoxal deci în a spune că locul unde mulțimile se manifestă capătă valențe mitologice și datorită inormei mase de închinători la zei. La zeii cei noi și trecători. De la Delhi la Maglavit, de la Lourdes la Mekka, e plin pământul de situri și ziduri sfinte. Woodstock este un asemenea loc magic, dar mitul Woodstockului nu vine numai din asta.

Ca să reziste, un mit are nevoie de prelucrare artistică. Poem epic, roman, evanghelie, disc sau film în zilele noastre. (Iar de când cu Internetul, de mai multe servere bine administrate!) Woodstockul a avut șansa unui cineast inspirat, Michael Wadleigh, secondat de un viitor maestru, Martin Scorsese. Filmul aparține patrimoniului cultural universal. Festivalul aparține mitologiei secolului XX. Filmul despre festival e tot un mit, un punct de referință copiat, citat sau parodiat. El descrie fenomenul și-i analizează implicațiile sociale simultan. Realizatorul face asta oarecum simplist, dar nu didactic, teoretic, plicticos. Nu. El dă cuvântul participanților și privitorilor. Muzicienilor – prin ceea ce cântă pe scenă; publicului – prin ceea ce face (de la mîncare, gimnastică yoga și jointuri la sex); restul – interviuri ca la TV; dar ca la televiziunea americană, ea însăși un mit la vremea respectivă. E un ciné-vérité elementar. Se merge pînă acolo încît ecranul e împărțit în două sau trei, în fiecare parte rîndind alt film, alte secvențe, alte unghiuri, într-un efort de cuprindere totală a realității.

Solidaritate și non-violență

Fără îndoială, fiecare individ vede evenimentul prin prisma intereselor sale,

doar sîntem în USA! Un comerciant apreciază afacerea, fiindcă a vîndut enorm. Un fermier din vecinătate se plînge că i-au fost distruse locurile și culturile, și că nu există poliție.

Poliția afirmă că nu are în anale nici o situație în care 300.000 de inși să conviețuiască trei zile în pace, fără incidente. Iată o atestare clară a două din trăsăturile mitului Woodstock: solidaritatea și non-violența. Este ceva specific numai festivalului ăsta? Nu.

Așa a fost aproape mereu, doar la Altamont Hell's Angels au omorât un biet spectator care a confundat solidaritatea cu gregarul. Așa se întîmplă cînd dorința de „a fi acolo” șterge solitudinea, sentimentul care dă sens cathartic solidarității.

Acest oximoron – solidaritatea solitudinii – pare a exprima esența mitului Woodstock. Se știe că tinerețea este vîrsta la care angoasa existențială ia, de obicei, forma insingurării, a înstrăinării, mai ales în societățile industrializate, urbane. În același timp, și cu aceeași violență, se manifestă în sufletul tînră nevoie de a fi alături, de „a fi împreună”, de a trăi lîngă cineva care simte asemenea lui. E nevoie de dragoste care, ca forță primordială și de nestăvilit, izbucnește în toate felurile. Contradicția interioară este prea cunoscută în literatură ca să mai insist. Generația născută în anii '40 a avut șansa muzicii rock, un liant ce-a adunat sub același steag indivizi din țări, medii și rase deosebite. La Woodstock au fost albi, negri, indieni, japonezi, latino-americani, exilați din estul comunist, președînți de companii sau guverne. Toți au trăit senzația solidarității, toți și-au dizolvat contradicția tineretii în dragoste și muzică, în drog sau alcool, mîntuindu-și într-un fel, și-ntr-un târziu, angoasa.

VERBA WOLAND

Ruxandra CESEREANU

Ia-mă și pe mine-n zbor!

Pe cînd eram fetiță (adică prin 1968, cînd aveam 5 ani), exista un refren cam idiot pe care îl fredonam cu o plăcere aparte: *Avion, cucuion, ia-mă și pe mine-n zbor!*

Așa suna refrenul cu pricina. Nici atunci nu știam și nici acum nu știu ce înseamnă, de pildă, *cucuion*, dar îmi plăcea teribil cuvîntul acesta. Cred că, de fapt, era vorba despre un „avion cu motor”, pe care, însă, limba mea de fetiță îl stîlciase bine de tot, malformîndu-l. Ce vreau eu de fapt acum este doar să fie reținută ideea de zbor. Pentru că mai toți dintr-un noi, muritori cu voce sau fără voie, ne dorim să avem măcar vise de zbor (a nu se interpreta psihanalitic), dacă nu cumva să zburăm pur și simplu, nu doar cu avionul, ci în felurite chipuri. Zborul cel mai deslușit și tainic-consistent pe care l-am întîlnit în literatura vieții mele a fost (poate că cetitorul se așteaptă deja la secvența cu pricina din parte-mi) acela al ravisantei Margarita Nikolaevna din romanul *Maestrul și Margarita* de Mihail Bulgakov. Vai de femeile îndrăgostite și nebune care devin vrăjitoare și care, cățurate pe o perie (și nu pe o mătură), plonjează peste Moscova, scormonind-o în fel și chip și pedepsind criticii proletcultiști ori pur și simplu aiurindu-i pe cei ieșiți în cale. Vai și de cei care asistă înspăimîntați (ori poate înminunați și înfrăgeziți) la zborul cu pricina. Margarita nu este o vrăjitoare ca

oricare (profesionistă), ci una (spontană) care se formează din mers: ea știe sau învață ce este voluptatea zborului, se lasă inițiată în acest exotic *carpe diem* (chiar dacă impus de profesorul de magie neagră Woland), chicotește ca o fetiță, răbufnește ca o femeie depînă, face năzbîții, pedepsește, e și walkirie, și amazoană, și ghidușă ori ciufulită, și simili-vampireasă. E de toate! Concentrează în ea, ca vrăjitoare, aproape toate nuanțele emoționale femeiești: pasiunea, ura, jocul, tristețea, compasiunea, contemplația, prietenia, suspiciunea etc.

Eu nu mi-am dorit niciodată să zbor neapărat deasupra Moscovei, dar am avut aceeași tinjire legată de alte două orașe: de Cluj (spațiul meu natal care, văzut din turla bisericilor gotice și ombilicale – zic eu – Sfîntul Mihail, este un oraș cu totul aparte, de o frumusețe consistentă și palpabilă) și de New York. Deasupra Clujului am și zburat, nu foarte des, ce-i drept, în cîteva vise pe care le-am avut de-a lungul vieții (ațița doar că nu am zburat orizontal, ci vertical, ceea ce nu mi-a îngăduit să simt neapărat dulceața plutirii). Deasupra New Yorkului am zburat o singură dată în chip fantasmatic și am făcut-o programatic: în romanul meu *Tricephalos*. Iar în realitate, de două ori: cînd am ajuns pe aeroportul JFK și cînd am părăsit respectiva platformă cvasi-extraterestră.

Suplimentul DE CULTURĂ

Marcă înregistrată – Editura Polirom și „Ziarul de Iași”. Proiect realizat de Editura Polirom în colaborare cu „Ziarul de Iași” și „Gazeta de Sud”. Suplimentul se distribuie gratuit împreună cu „Ziarul de Iași”.

Adresă: Iași, B-dul Carol I, nr. 4, etaj 3. CP 266, tel. 0232/ 214.100, 0232/ 214.111, fax: 0232/ 214.111

Colegiul editorial: Emilia Chiscop, Florin Lăzărescu, Lucian Dan Teodorovici (senior editor)

Redactor șef: George Onofrei

Redactor șef adjuncț: Anca Baraboi

Secretar general de redacție: Florin Iorga

Rubrici permanente:

Adriana Babeți, Marius Babias, Bobi și Bobo (Fără zahăr), Emil Brumar, Ruxandra Cesereanu, Mădălina Cocca, Daniel Cristea-Enache, Serban Foartă, Radu Pavel Gheo, Casiana Ioniță, Florin Lăzărescu, Doris Mironescu, Ana-Maria Onisei, Diana Soare, Lucian Dan Teodorovici, Luiza Vasiliu, Constantin Vică. Carte: Luminița Marcu, Doris Mironescu, C. Rogozanu, Bogdan-Alexandru Stănescu. Muzică: Victor Eskenas, y,

Dumitru Ungureanu, Răzvan Tuța. Film: Iulia Blaga. Teatru: Mihaela Michailov.

Arte vizuale: Matei Bejenaru.

Caricatură: Lucian Amarii (Jup).

Grafică: Ion Barbu. TV: Alex Saviteanu.

Ediția de Iași: Andreea Archip

Publicitate: Oana Asaftei, tel. 0232/ 252294

Distribuție / Abonamente: Mihai Sărbu, tel. 0232/ 271333. Media Distribution S.R.L., tel. 0232/ 216112

„Suplimentul de cultură” este înscris în Catalogul presei interne la poziția 2378. Pentru abonamente vă puteți adresa oricărui Agențiu Rodipet din țară sau oricărui oficiu postal. Cititorii din străinătate se pot abona la adresa: export@rodipet.ro.

Tarif de abonament: 18 lei (180.000) pentru 3 luni; 36 lei (360.000) pentru 6 luni; 69 lei (690.000) pentru 12 luni

Tipar: Print Multicolor

Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolului îl aparține autorului. „Suplimentul de cultură” utilizează fluxurile de știri NewsIn » Manuscrisele primite la redacție nu se înapoiază

ENȚICLOPEDIA
ENCARTA
Luiza VASILIU

Strada noastră

E incredibil ce elan nebum avem uneri în a (re)deveni europeni. Treceam zilele trecute pe strada Lăpușeanu din Iași (da, strada pe care Rebreanu a întors capul după o frumoasă doamnă ș.a.m.d.), mă uitam la programul de la cel mai răpiciuos cinematograful din oraș, când m-a izbit în moalele capului un vals așa-zis vienez. Respectivul provenea de la niște difuzoare montate în vreo trei-patru locuri, de la un capăt pînă la celălalt al străzii. Interesantă treabă, îmi spun, și privesc în jur. În pas de vals călcuam tacticos cîinii jerpeliți pe care îi hrănesc niște oameni de suflet ai locului, melodiile înginau copiii străzii după vreun dios, harnic-delicat își aranjau anticarii cărțile în duhenele de tablă înghesuite în parcare, fantomatic unduiau în vînt copacii lipsiți din parc, viața curgea mai departe ca pe Dunăre, liniștit și poate cam urît mirositor. Păstrați, vă rog, în minte, valsul – el e coloană sonoră a unui peisaj pentru care, de fapt, potrivit ar fi numai cinismul Paraziților. Strada Lăpușeanu din Iași e cel mai trist decor al prezențiilor noastre cultural-europene. În primul rînd, e o zonă istorică din care n-a mai rămas aproape nimic (poate doar cimitirul de lângă biserica Banu, peste care s-a construit o terasă trendy). În stilul propriu, de kitsch patriotic, un anticar pretinde că poate revigora spiritul interbelic al străzii, lăfăindu-se pe trotuar cu un cort de la Metro trîntit peste o masă de lemn vechi, cu patefon, și aparat de radio de-al lui Pazvante, ca și cum l'air du temps poate fi chemat, hodoronc-tronc, printr-o aglomerare inestetică de obiecte vechi sau prin mitomania proprietarului lor. Pe strada Lăpușeanu, lumea se plimbă, probabil, cu ochii închiși. Altfel, nu pricep mulțumirea unora. E bine că se aude muzică clasică (de pe compilații gen „Masters of classic, 3”), ce contează dacă ea trebuie să fie ascultată și de locatarii din zonă (care poate că au chef de jazz, de liniște sau de vreun film), e bine, dragă, că cineva chiar se ocupă de cultură în orașul ăsta, chiar dacă ideea lui despre cultură e undeva la jumătatea drumului dintre bătutul cu pumnii în piept și un fier de călcat cu cărbuni, e bine să mai vezi din cînd în cînd un ciolan lîngă intrarea în bloc, înseamnă că lumea are suflet, e bine, în fine, că există strada Lăpușeanu, pentru că aici ne putem pune masca noastră hidă de europeni, rămasă de la vreo „Cîntare a României” de Halloween.

CRISTIAN TUDOR POPESCU DESPRE 4 LUNI, 3 SĂPTĂMÎNI ȘI 2 ZILE:

„Filmul nu va avea aici succesul pe care îl merită“

Cristian Tudor Popescu, președintele Clubului Român de Presă, a dat în această săptămînă cîteva răspunsuri presei în calitate de președinte al juriului Festivalului Producătorilor de Film Independenți, ce se desfășoară la Mamaia, Constanța și Vama Veche, pînă duminică, 15 iulie.

felul de manevre, există și un „dram mare” de noroc pentru Mungiu, pentru că în astfel de situații trebuie, dincolo de valoare, să te potrivești și pe niște conjuncturi politice. Acolo se face multă politică, oamenii au, la un moment dat, niște porniri mai mult sau mai puțin politice, dăm premiul cinematografilor asiatice, coreene, iraniene, africane etc., și nu pot să nu mă bucur că, de data asta, s-au potrivit valoarea și conjunctura politică.

Credeti că dublul triumf de la Cannes reprezintă o simplă coincidență sau că cinematograful românesc a ajuns la modă în Europa?

Acesta este momentul cinematografului românesc. E o generație care știe „cum se face” pe plan occidental, „bonne pour l'Occident”, și nu spun lucrul ăsta deloc în sens peiorativ. Băieții ăștia chiar știu cum se fac filme, vedeți că ei nici nu le fac pentru noi, ca să fim cinstiți. Noi apucăm să le vedem cine știe cînd, la luni și luni de zile după ce ele au fost lansate pe piața internațională. Din păcate, e un paradox că ei nu au aproape deloc box-office în România, sînt bătuți la audiență de tot felul de regizori care aplică în continuare, în

spațiul mioritic, niște rețete valabile acum 25 de ani, și ele funcționează.

Ar fi fost mai inspirată lansarea pe marile ecrane a filmului premiat cu Palme D'Or imediat după triumful de la Cannes?

Și dacă era lansat acum, imediat după Palme D'Or, și dacă va fi lansat la toamnă, filmul nu va avea succesul pe care îl merită aici, în spațiul românesc. Vor fi săli cu cîțiva spectatori, cunosc publicul românesc, care se poate duce la un film autohton din două motive: dacă aude că e cu bășcălie, cu hăhăială, că „ne ridem”, gen *Garcea și Oltenii* (ce deține recordul

de box-office în România pentru un film autohton lansat după 2000), sau dacă aude că e ceva politic cu el, că dă în Iliescu, că dă în Băsescu, ceva de genul ăsta. Acolo mai reacționează. La valoarea artistică și umană a filmului încă nu am învățat să reacționăm la nivel de masă. De aceea, eu nu îmi fac iluzii în legătură cu succesul de public al lui 4 luni, 3 săptămîni și 2 zile în România.

Vă așteptați să vi se împlinescă atît de curînd profeția pe care ați făcut-o în iarnă, că „oricînd un tinăr regizor român poate cîștiga un mare premiu la Cannes?”

Nu, nu mă așteptam să se întimplă atît de repede lucrul ăsta și o spuneam ca pe o apreciere valorică. Mi se părea normal ca, avînd în vedere cam ce se premiaza la Cannes, această generație românească remarcabilă pe plan mondial să poată lua un Palme D'Or. Dar există tot felul de combinații acolo, tot

Sîntem la mina unor indivizi „parașutați politic“

Cum ar putea fi eliminate controversesele care însoțesc în fiecare an concursurile de proiecte organizate de Centrul Național al Cinematografiei?

Trebuie să apară investitorii particulari. Cîtă vreme vom sta la mina Ministerului Culturii și a diverșilor indivizi „parașutați politic” pe acolo, se vor face niște măgării îngrozitoare, așa cum s-au făcut și pînă acum. Important este ca, în bună măsură, 70-80% din producția de film românească să fie particulară, să existe producători independenți, cu bani, care să vină și să investească aici, să nu mai stăm la mina decidenților „culturmici” din România. Asta nu va fi bine niciodată.

O poveste cu bătaie

De-o vreme, cînd am chef să mă relaxez, mă uit la filme proaste pe calculator. Porcării din alea categorisite de băieții din rețea „suuper-acțiune!!!”, „aventură mișto rău”, „dramă psihologică SF” etc. O constantă a fiecăruia dintre acestea o reprezintă scenele cu bătaie. Atît de multe, că nici nu le mai observi, devin o manifestare firească, un fel de a sta de vorbă între personaje. Violența lor s-a banalizat într-un asemenea hal, încît, pentru a-ți atrage cît de cît atenția, eroul trebuie să primească douăzeci și trei de suturi în figură, să fie izbit de pașpe ori cu ca-

pul de zid, să ia șapte rîngi la ureche (pumnii nici nu-i mai pun la socoteală). E aproape imposibil să mai dai peste un film cu o încăierare marinărească, cinstită. Și, apropo de asta, îmi amintesc cea mai faină scenă de bătaie, reală și autentică, de care am auzit. Mi-a spus-o chiar eroul ei, un amic (astăzi un avocat respectabil, nu-i pot da numele, că se supără):

Mergea cu cîțiva prieteni la un chef, într-un cartier mîrginaș al Iașului. Noaptea tîrziu. În fața unui bloc, la scară, erau cîțiva băieți care jucau cărți. Unul a ridicat capul și i-a strigat ami-

cului meu: „Mai tunde-te, băi, pletosule!”. ăsta, bazat pe frații lui, s-a făcut leu: „Ce, mă, ești șmecher? Hai s-o frigem, dacă vrei!”... ăla a vrut. Și, mai grav, a vrut toată gașca de la bloc, tabărînd pe ei. S-au încăierat ca la Podu' Înalt, care cum se întîlneau față în față. Amicul meu a avut noroc. La el n-a venit decît un singur tip, unul slăbuț, cu o șapcă roșie pe cap. I-a tras un pumn în nas din prima, dar n-a căzut. S-a aruncat înfuriat spre el. S-au apucat strîns ca la box, atunci cînd nu mai ai putere, și s-au rostogolit dincolo de gardul viu din fața blocului, pum-

TRIMISUL NOSTRU SPECIAL

Florin LĂZĂRESCU

nindu-se pînă au rămași lași, într-o parte și-n alta. După gard, întuneric bezna. Aproape liniște. Nu se auzea decît zgomotul mașinilor trecînd rar, pe stradă. Prietenii lui – a aflat mai pe urmă – fugiseră care-ncoțoro, însoțiți de urmăritori. Lui îi curgea sînge din nas și a rămas întins pe spate, cu brațul în sus, cumva bucuros c-a scăpat ieftin, fără să aibă nimic rupt. Nu departe de el, aude un strigăt infundat: „Bă, șepcuța mea e cumva la tine?”... A tăcut ceva

timp, s-a uitat în jur și pe urmă a spus: „Nu, n-o văd, e prea întuneric! Da' cînd ai căzut în boscheți o mai aveai pe cap?”... „Nu mai țin minte – i-a răspuns, icnînd, fostul adversar. Parcă...” S-au ridicat și au căutat-o împreună. A găsit-o amicul meu, agățată în boscheți. I-a întins-o. „Mulțumesc – i-a spus ăla –, țin mult la șepcuța asta, că o am de la gagic-mea. Da' tu ce cauți la ora asta pe-aici?”... „Mă duc la o petrecere”... „Fugii! Dacă se întorc ai mei, te fac varză.”

ISSN 1584-8272

9 771 584 827 000 136